

jaargang 13 nummer 2

INHOUD

Veldwaarnemingen winter 1986/87	5
Bekentellingen in het Rijk van Nijmegen e.o. 1983/84 t/m 1986/86	6
Broedvogelinventarisatie van de Neder- en Overasseltse Broek 1986	9
Voorjaarsfenologie 1986	16
Trekvogeltellingen in de Dreumelsche Waard najaar 1986	26
Broedvogelinventarisatie Raamdal 1986	32

AGENDA

VOGELWERKGROEP "LAND VAN CUYK"

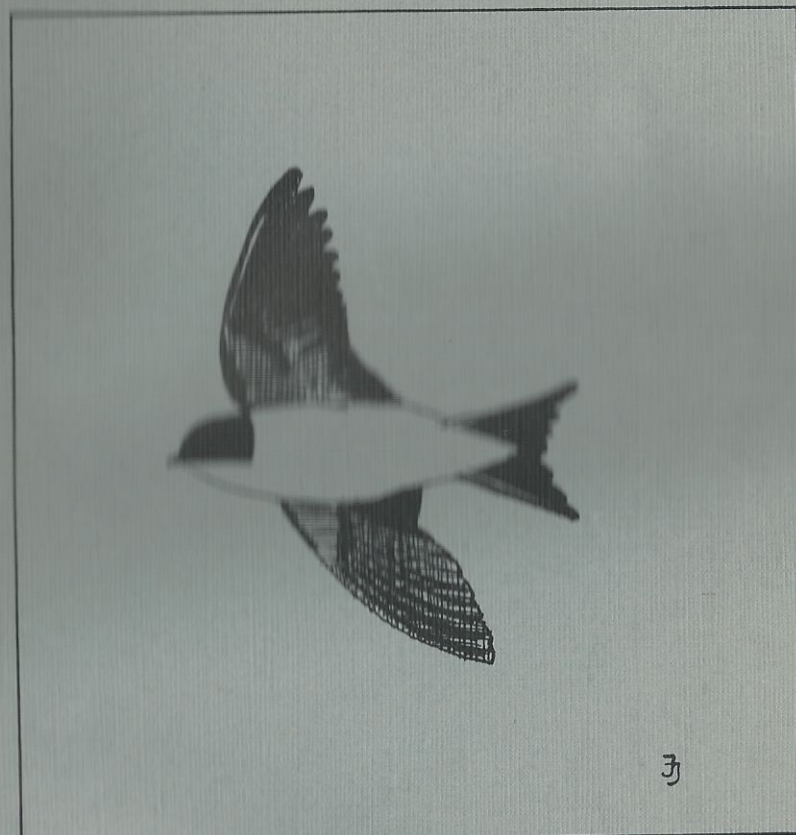
24 april 1987: 20.00 uur: algemene ledenvergadering in café
"De Vier Linden" te Vierlingsbeek
(tegenover N.S. station Vierlingsbeek).

Excursies:

- 29 maart 1987 8.00 uur: Groeningse Duintjes, verzamelen café
"De Santpoort" te Groeningen (aan de
weg Boxmeer-Vierlingsbeek).
- 26 april 1987 7.00 uur: Bunthorst, verzamelen vanaf de Gemertse-
weg (St.Anthonis-Elsendorp), na Bronlaak
eerste weg links tussen 2 witte Bunt-
horstpalen door naar parkeerplaats. Wordt
met bordje aangegeven.
- 17 mei 1987 6.00 uur: de Vilt, Beugen, verzamelen op de par-
keerplaats aan de weg Beugen - Haps.
- 14 juni 1987 7.00 uur: Staatsbossen, St.Anthonis, verzamelen
op de parkeerplaats aan de ingang
Gemertseweg.

DE MOURIK

VOGELWERKGROEP RIJK - VAN - NIJMEGEN e.o.

3

jaargang 13 nummer 2

1987

-DE MOURIK

Blad van de Vogelwerkgroep Rijk van Nijmegen en omstreken.

Redactie

Johan Thissen, Hobbemaweg 118, 6562 CW Groesbeek, tel. 08891-5852;
Edward Jans, Schaarweg 13, 5438 AJ Gassel, tel. 08860-75833.

Lay-out

Dik Heg

-Vogelwerkgroep Rijk van Nijmegen en omstreken.

Werkgebied

Rijk van Nijmegen, Overbetuwe ten zuiden van de Linge en ten oosten van de RW 75, Duffelt (BRD), Salmorth (BRD), Reichswald (BRD), de Kop van Limburg, Land van Cuyk, Land van Maas en Waal.

Bestuur

Voorzitter: Laurens Rietveld, Grotestraat 83, 6511 VB Nijmegen, tel. 080-227925.
Secretaris: Gerard Schreurs, van Goorstraat 63, 6512 EC Nijmegen, tel. 080-238045;
Adres secretariaat/Penningmeester: Louis Geraets, Burg.van Raaystraat 27, 5437 BC Beers, tel. 08850-20263.

Werkgroepen

Archief: Peter Brouwer, Pater Brugmanstraat 49, 6522 EH Nijmegen, tel. 080-220618.
Excursies: Laurens Rietveld, Grotestraat 83, 6511 VB Nijmegen, tel. 080-227925.
Kunstmatige nestgelegenheid: Wim Schurink, Marialaan 39, 6541 RB Nijmegen, tel. 080-773551.

Rivierentellingen: Jan van der Brugge, Zonstraat 7, 6543 VM Nijmegen, tel. 080-780040.

Roofvogeltellingen: Gerard Müskens, Papenbergseweg 25, 6585 KV Mook, tel. 08896-1767.

Vogelkursussen: Johan Thissen, Hobbemaweg 118, 6562 CW Groesbeek, tel. 08891-5852.

Asyls

N. Ebben, Heerstraat 18, 5435 PC St. Agatha, tel. 08850-12378.

H. Huilmand, Rijkstraatweg 303, 6573 CX Beek-Ubbergen, tel. 08895-3376 (alleen roofvogels en uilen).

B. Jansen, Weg door Jonkerbos 5, 6532 SV Nijmegen, tel. 080-551439.

M. Reijnders, Heyenseweg 51, 6591 HB Gennepe, tel. 08851-11906.

J. van der Vaart, Jozef Israëlsstraat 15, 6521 MS Nijmegen, tel. 080-2334470.

Contributie

Werkende leden f 10,--
Sympatiserenden f 15,--
Jeugdleden tot 18 f 5,--
Gezinsleden f 2,50

GIRONUMMER 4463052 t.n.v. VWG Rijk van Nijmegen e.o. te Beers.

Overname van (gedeelten) van artikelen of van illustraties is uitsluitend toegestaan met bronvermelding en schriftelijke toestemming van de auteur. Auteurs zijn verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikel. Publicatie van artikelen, meningen etc. behoeft niet te betekenen dat de daarin vermelde meningen, conclusies etc. het inzicht van de redactie weergeven.

VAN DE BESTUURSTAFEL

NOTULEN VOORJAARSVERGADERING VAN DE VWG-NIJMEGEN, D.D. 5-3-1987.

1/OPENING

25 aanwezigen, afmeldingen van W.Hagemeyer, W.Meeke, O.v.Hoorn, J.v/d Pluym.

2/NOTULEN goedgekeurd. Wil men alsnog de gegevens van de 17 geïnventariseerde gebieden van vorig jaar naar de mourik of R.Schuurkens sturen voor publicatie.

MEDEDELINGEN: nog geen bestemming gevonden voor geld Ooy-avifauna. geen ingekomen stukken.

3/FINANCIËEL VERSLAG 1986

zie mourik jrg 13 no 1. Saldo is sterk toegenomen door ooy-avifauna.

Inkomsten via contributie zijn net te weinig om de uitgaven te dekken; er is echter nog een reserve, zodat dit jaar de contributie niet hoeft te worden verhoogd.

Kascontrolecommissie heeft alles goedgekeurd en in orde bevonden (Thissen, Gorissen), de penningmeester is hierbij gedechargeerd.

Er is een nieuwe kascommissie ingesteld bestaande uit Rob Gorissen en Henk de Vries.

4/INVENTARISATIE LAND VAN CUYK

In de tijd van 6 jaar wordt het gebied onderzocht van 10 gemeenten groot. 22 mensen werken momenteel mee. Er zijn regelmatig bijeenkomsten, stand; het hele gebied is geteld bij de wintertelling, meeuwen- en kraaienslaapplaatsen zijn geteld, er is een beken telling en een literatuuronderzoek is gestart. 5 nieuwsbrieven zijn uit, een artikel in de Gelderlander voor meldingen voor inventarisatie had geen resultaat.

Voor 1987; 1/6 deel, de Z-W hoek, oploos e.d. wordt dit jaar geïnventariseerd.

4 proefvlakken volgens het BMP-systeem (alle soorten), de rest via het BSP-systeem (zeldzame en schaarse soorten). contactpersonen: specifieke soorten; Dik Heg, roofvogels, William Verpoort. Algemeen coördinator; Edward Jans. Ook geïnteresseerden die eens een keer meewillen zijn welkom. Neem contact op met de algemene coördinator of de gebieds-contactpersonen (zie mourik 13-1)

5/BROEDVOGELINVENTARISATIES

gebied	sovon	contactpersoon	soort gebied	jaar
Heumense schans/ mookerhei	ja	Menno Horman	heide	4e jaar
Elshof	ja	Fred Hustings	landgoedbos	4/5e jaar
Armenveen	nee	Dik Visser	soort Bruuk	1e jaar
Groenlanden	ja	Peter Brouwer	broek	4e jaar
Afferdse en Deesterwaard	nee	Peter Brouwer	uiterwaard	1e jaar
Nederrijke bos Noord	ja	Raimond Schuurkens	bos	2e jaar
oosterhoutse bos	nee	Raimond Schuurkens	bos	10e maal
Vortums uiterwaard	ja	Ton v.d.Berg	uiterwaard	?
Ossenbroek	ja	Louis Geraets	broek	?

Dik Visser: Armenveen: laatste veenstukje in Kranenburgse broek (Duitsland) in potentie een soort Bruuk, maar minder ontwikkeld. Minder opgaande bomen, slechte afwatering en onderhoud. In 1978 al een beetje geïnventariseerd. bosrietzanger 150 paar/100ha. Onderhoud wordt nu beter aangepakt. toegangen dicht, riet gemaaid enz. Daarom inventarisatie van "uitgangssituatie", zodat de ontwikkeling te volgen zal zijn. Geen contact met VWG-kranenburg. Grootte: 200 ha., veel ervan weiland en een deel daarvan zelfs gier/maisland. Op weiland roodborsttapuit. Het armenveen zelf is ong. 100ha. het is niet zo divers als de Bruuk. Holtebewonende vogels ontbreken veel. Er worden 9 vroege ochtendtochten en misschien enkele aanvullende tochten gehouden. Peter Brouwe: Groenlanden: herhalingsinventarisatie (84, 85, 86, 87) Wie wil er mee helpen? 1 tocht/2 weken. enkele soorten krijgen speciale aandacht. Afferdse en Deesterwaard: Zeer gevarieerd gebied. Leuk gebied voor beginners. inleidende tocht 1/2 maart. Aanleiding. Het werd tijd om naast bos ook eens uiterwaarden te onderzoeken. Er is een moerasbossencomplex van ong. 20 ha. wateral, roerdomp, kwartelkoning, soms ijsvogel enz. Heel afwisselend gebied; rietveld, moeras, weiland, plassen,, opgaand hout enz. Een 2e reden is dat de helft bezit is van SBB. het stuk tussen Deest en Drutenis aan de beurt voor dijkverzwaring. De kans is er dateen nieuwe dijk dwars door de uiterwaarden zal worden aangelegd, dus een inventarisatie is zeer nodig. Raimond Schuurkens: Oosterhoutse bos: Voor de 10e en laatste maal, het Nederrijke zal ook voor het laatst worden gedaan.

6/ACTIVITEITEN 1986

Rivierentelling: Alweer zijn sinds oktober van de ooypolder geen gegevens ontvangen. Hier moet snel en afdoende verandering inkomen, anders wil v.d.Bruggen daar een andere telploeg. Nu blijkt dat het doorgeven van gegevens niet werkt, zal Schreurs het doorgeven van gegevens anders opzetten, zodat hij kan garanderen dat ze voortaan op tijd bij de coördinator zullen zijn.

Roofvogeltelling; zoals vorig jaar

Beketelling; moet nog uitgewerkt worden. Dik Heg zal dit doen. Het is leuk om eens een apart verslagervan te maken, omdat er vaak leuke dingen te zien zijn in de winter. trek telling; vaak een individuele activiteit, geen werkgroepsactiviteit. Dat zou het wel weer moeten worden. Het Nederrijk wordt weer geteld, de teldata komen in de mourik.

Fenologie; Er zijn formulieren binnengekomen. archiefuitwerking komt nog Ook in 1987 is fenologie welkom. Een idee om er eens een stukje van te maken in de mourik?

Archief; Veel mensen hebben soorten uitgewerkt; als er mensen zijn die overblijvende soorten willen uitwerken dan graag. Bij aanmelding van bijzondere soorten graag de exacte plaats aangeven, algemene aanduidingen bestrijken vaak een te groot gebied, b.v. voor patrijs en roodborsttapuit. Wie zou de appelvink willen bijhouden op (een gedeelte van) de stuwwal? Dit over iets langere tijd om te zien of ze inderdaad toenemen.

7/VOGELCURSUS

Het vorig jaar was er geen cursus. Vroeger was Johan Thissen coördinator, maar hij stopt ermee er moet een andere coördinator komen. Vroeger deed de IVN mee aan excursies, dat gebeurt tegenwoordig minder. Bovendien is de zaal te duur geworden, en geeft dus geen financieel rendement. Verder vraagt J. Thissen zich af of de VWG deze cursus moet geven. Het rendement in nieuwe leden is zeer gering. De mensen die de cursus volgen doen er daarna niets mee. De vraag is volgen hem of de VWG educatief bezig moet zijn, het is een werkgroep, onderzoeksgroep. Laat het over aan IVN. Anderszija is er belangstelling onder de Nijmegenaren. Er bestaat bij de VWG geen traditie van activiteiten voor beginners. Een cursus zonder follow-up heeft weinig zin. Er zullen dan ook meer excursies moeten komen volgens anderen, de naam van de VWG moet meer uitgedragen worden. Er moet regelmatig, b.v. 1 maal per maand een excursie zijn. Er moeten dan wel 1 à 2 mensen elke maand zijn die dat doen. Wie wil?

Rob Gorissen, Johan Thissen, Dik Heg, Jan van de Bruggen, Jan Sikkema, Rob Hendriks en Peter Brouwer geven zich nu al op. Wie volgt nog?

Er moeten gebieden en tijden bepaald worden enz. Laurens Rietveld coördineert dit. Per april wil men beginnen.

Verder moeten er ook open lezingen komen voor het publiek; de VWG moet een naam krijgen bij het gewone publiek. Voorstel; dit jaar geen cursus, maar maandelijkse excursies en ook openbare lezingen een paar keer.

8/LEDENAVONDEN

24 MAART GEEFT A. van Dijk een lezing over steltloper trek in het binnenland. lezing is ook voor de KNNV. Hoe zit het met open lezingen? Zal vanaf nu bekeken worden. initiatief is prima, maar enkele technische zaken als b.v. betaalbare zaal zullen opgelost moeten worden

9/VLIEGAS MILLINGERWAARD

te weinig van bekend om iets te zeggen, men gaat zich informeren.

10/EXCURSIES/KAMP

Excursie Vijfherenwaard op 26 april. Excursie leiders: Dik Visser; Jan v.d.Bruggen en Peter Brouwer.

Kamp Ameland 23 april. Naast algemeen kijken een idee om een soort te inventariseren? men neemt contact op met VWG Ameland.

12/RONVRAAG

-Er is een kolonie oeverzwaluwen bij kraaienbergsse plassen. Er gaat een algemene brief naar Smals en er wordt eens met hem gepraat om te zien of deze kolonie tijdens de broedtijd niet kan worden ontzien bij zijn werkzaamheden.

-Tellingen steltlopers moeten voor 23 maart uitgewerkt worden tot diagrammen. Laurens Rietveld doet dat.

-Raimond Schuurkens zal op 9 april een inventarisatiebijeenkomst houden voor belangstellenden en beginners (kennismaking methoden enz.) 8 uur. Plaats komt nog.

-Dik Visser: inventarisatie vergeten: Gendste waard. 1 maal. 12 april om 5.45 uur weidevogels; grutto, kiviët, turluur, patrijs. Wie? Dik Visser, Peter Brouwer, Jan v.d.Bruggen.

13/SLUITING

MEDEDELING VAN DE PENNINGMEESTER

Onlangs zijn de herinnerings-acceptgirokaarten verzonden naar de leden welke de contributie over het jaar 1987 en het abonnementsgeld van het tijdschrift "Het Vogeljaar" nog niet betaald hebben.

Het bedrag is hier verhoogd met f 1,00. Dit betreft kosten van acceptgiro, envelop en verzenden.

Wilt U in het vervolg tijdig betalen? Dit bespaart de penningmeester veel tijd en administratie.

Indien U het abonnement op "Het Vogeljaar" niet wenst te verlengen of U wilt juist een abonnement op "Het Vogeljaar", laat dit dan weten voor 1 januari.

Hetzelfde is van toepassing op het lidmaatschap van de Vogelwerkgroep. Wilt U opzeggen, laat dit weten voor 1 januari; bij voorkeur per brief cq. briefkaart.

Indien het lidmaatschap tijdens het verenigingsjaar eindigt blijft de contributie over dat gehele jaar verschuldigd.

Uw penningmeester,

Louis Geraets

LEDENMUTATIES

Nieuwe leden: Th. Wijers, Stiftstraat 17, 6585 AK Molenhoek
H.J. van Jaarsveld, Ijkelaarstraat 1a, 6611 KN Overasselt
W. Elling, Jutta van Nassaulaan 4, Cuyk

Opzeggingen: L. van Doorn, Malden; H. Hooymans, Beuningen;
M. Driessen, Malden; T. v. Bracht, Boxmeer; G. v.d. Cruysen, Mill.

Adreswijzigingen: P. Bunschoten, Harp 44, 6644 DJ Ewijk
L. van der Glas, Berg en Dalseweg 209 (kamer 42), Nijmegen. 080-241138
M. Cox, Pr. Bernhardstraat 3, 2991 BM Barendrecht

Wie kent het tegenwoordige adres van onderstaand lid?
J. Houben, oud adres: Weezenhof 43-35, Nijmegen

AKTIVITEITEN

BROEDVOGELINVENTARISATIES 1987

Ook dit jaar worden er weer diverse terreinen in het werkgebied van de VWG op de aanwezige broedvogels geïnventariseerd. Voor geïnteresseerden is het mogelijk om eens met een inventarisatietocht mee te gaan. Een opsomming van de gebieden wordt gegeven in het onderstaande overzicht.

gebied	type	gemeente	blok	contactpersoon	telefoon
1 Afferdensed en Deestse Waard	uiterwaard	Drunen	39-47	P. Brouwer	080-220618
2 Groenlanden	moerasbos	Ubbergen	40-43	P. Brouwer	
3 Oosterhoutse Bos	landgoedbos	Valburg	40-42	R. Schuurkes	080-224514
4 Elshof	landgoedbos	Heumen	46-12	F. Hustings	080-555298
5 Nederrijck-noord	bos	Groesbeek	40-53	R. Schuurkes	
6 Heumense Schans	heide	Mook	46-22	M. Hornman	
7 Mookerhei	heide	Mook	46-23	M. Hornman	080-232595
8 Armenveen (D.)	polder	-	-	D. Visser	08891-6041
9 Ossenbroek	landgoedbos	Beers	46-31	L. Geraets	08850-20263
10 Vortumse Uiterwaarden	uiterwaard	Vierlingsbeek	46-54	T. v/d Berg	04781-1871
11 Oploo-dorp	bebouwing	Oploo	46-52	J. Jacobs	08891-3902
12 Overloonsche Vlak	wei/akkerland	Vierlingsbeek	52-13	D. Heg	
13 Uilingse Bergen (heide)	heide	Oploo	46-52	J. Thissen	08891-5852
14 Staatsbossen	bos	Oploo	46-51	L. Engels	08891-3401

De gebieden 1 t/m 8 liggen ten noorden en oosten van de Maas; het Armenveen (nr.8) bevindt zich in Duitsland nabij Kranenburg. De gebieden 9 t/m 14 bevinden zich ten zuiden en westen van de Maas; de laatste vier vallen binnen de inventarisaties van werkgroep "Avifauna Land van Cuyk".

Wanneer een gebied op broedvogels wordt geïnventariseerd, betekent dit in de praktijk dat gedurende de periode half maart - eind juni het terrein in principe ieder weekend wordt bezocht. Meestal is dit vroeg in de ochtend rondom zonsopkomst en een enkele keer in de avond- of nachturen. Op grond van de ingetekende waarnemingen (van bijvoorbeeld zingende vogels) kan dan na afloop van het seizoen het aantal territoria of mogelijke broedgevallen van de vogels per gebied worden bepaald.

Indien U interesse heeft om eens zo'n tocht in het weekend mee te maken dient U contact op te nemen met de betreffende contactpersoon of met ondergenoemde persoon.

Raymond Schuurkes
van Diemerbroeckstr.73, Nijmegen
tel. 080-224514

FENOLOGIE 1987

In deze Mourik staat het verslag van de fenologie-waarnemingen van 1986. Mogelijk verschijnt er dit jaar nog een meer diepgaand artikel over deze materie.

Wanneer U dit leest, zijn bijna alle zomergasten al gearriveerd. Gelieve uw eerste waarnemingen van iedere soort (liefst op een fenologie+formulier dat bij ondergetekende aangevraagd kan worden) in te zenden aan de waarnemingensecretaris.

Johan Thissen
Hobbemaweg 118
6562 CW Groesbeek

VELDWAARNEMINGEN

WINTER 1986/87

Een korte waarnemingenrubriek deze keer, met alleen de naar mijn idee belangrijkste belevenissen op vogelgebied in de afgelopen winter.

Barmsijs: zoals eerder gemeld was er afgelopen winter een grote invasie van deze soort.

Michel Klemann zag op zijn telpost in de Dreumelse Waard in de eerste van november honderden exemplaren overvliegen, vooral op 12 en 13 november. De gele maand november bleven de Barmsijsen trekken. De overige wintermaanden bleven er veel rondhangen. Er waren overigens vooral veel waarnemingen ten zuiden van Nijmegen.

Jan Jacobs wil graag een artikeltje schrijven over deze invasie. Graag zoveel mogelijk waarnemingen aan de waarnemingensecretaris.

Strandleeuwerik: de laatste winter met waarnemingen van deze soort was 1978/79. Deze keer de meeste waarnemingen in de buurt van Groesbeek en van Linden, Gassel en Beers. Tot 60 exemplaren werden tegelijk gezien in de buurt van Gassel, bij Groesbeek töt 45 exemplaren in één groep.

De meeste waarnemingen werden gedaan in de tweede helft van januari. Een van de mensen van SOVON wil over deze soort een artikel schrijven.

Blauwe kiekendief: meer waarnemingen dan normaal, maar niet vergelijkbaar met de enorme waslijst van waarnemingen van 1979.

Buizerd: een duidelijke toename merkbaar tussen begin en eind januari, als gevolg van de vorstinval: 0oypolder \pm 55 tegen \pm 80, Duffelt 94 tegen 203.

Canadese Gans: voor het eerst sinds 1979 weer grote groepen bijv. 48 ex. Salmorth; 9 ex. lange tijd Maas tussen Overasselt en Gassel.

Ganzen algemeen: op 1-2 werden tijdens de roofvogeltellingen 32.450 ganzen gezien in de Duffelt. Op 26-2 19.000 Kolganzen in het Circul van de Ooy.

Waterpieper en **Witgatje:** de beekjes en weteringen in ons werkgebied blijken steeds belangrijker als overwinteringsplaats voor deze soorten. Respectievelijk Leon Engels en Dick Heg willen nog steeds graag waarnemingen hebben van deze soort.

Enige bijzondere waarnemingen van de Waterpieper: 10-1 44 ex. Oude Waal Ooypolder (F. Hustings), 13-2 22 ex. Leigraaf Groesbeek (L. Engels)

Wit tje: 20-2 13 ex. invallend Bruuk (slaapplaats?) (L. Engels)

Oproep Zwarte Roodstaart

Wie willen er een paar zondagochtenden wat vroeger opstaan om in Nijmegen de Zwarte Roodstaarten op te zoeken? Van deze soort bestaan alleen fragmentarische gegevens, Geïnteresseerden graag opbellen naar de waarnemingensecretaris.

De volgende waarnemingenrubriek zal weer de gewone lengte hebben. Deze was wat kort wegen tijdgebrek.

Graag zo snel mogelijk de waarnemingen na het verschijnen van deze Mourik opsturen: maart t/m mei 1987.

Peter Brouwer
Pater Brugmanstraat 49
6522 EH Nijmegen
te. 080-220618

Andere soorten waargenomen:

IJsvogel nov.'83 1 St.Jansbeek, 1 Kendel, 1 Linge, 1 Nieuwe Wetering;
nov.'84 1 't Meertje.
Waterral feb.'85 2 Wallwässerung.
Bokje feb.'85 2 Leygraaf e.o.
Oeverloper nov.'85 1 't Meertje.
Kuifduiker w.s. nov.'85 1 Linge.
Ooievaar nov.'85 1 Graafse Raam.

En andere soorten langs de waterlopen:

Klapekster nov.'83 1 Niers.
Russische Kauw nov.'84 1 Sambeekse Uitwatering.
Bruine Kiekendief feb.'85 1 Niers.
Slechtvalk feb.'86 1 Lage Raam.

Resultaten van "tussentijdse" bekendtellingen:

januari 1985

Leygraaf (30-12-1984): 15 Witgatjes, 7 Dodaarzen, 20 Watersnippen, IJsvogel, Waterpieper, 14 Grote Gele Kwikstaarten. (8 Witte Kwikstaarten.)
(13-1- 1985): 12-14 Witgatjes, Bokje, 19 Watersnippen, 4 Grote Gele Kwikstaarten, 2 Oeverlopers. (Witte Kwikstaart.)
Klarenbeek (+ Mittelwässerung)(6/8-1-1985): 2 Witgatjes, 2 Dodaarzen, IJsvogel Waterspreeuw, Waterral.
Wallwässerung (8-1-1985): Waterral, Watersnip, Witgatje.
Grosse Wässerung (8-1-1985): Witgatje.
St.Jansbeek (13-1-1985): 2 Witgatjes, 3 Dodaarzen, 2 Watersnippen.
Graafse Raam (20-1-1985): Bokje.

januari 1986

Leygraaf (12-1-1986): 6 Witgatjes, 5 Dodaarzen, Watersnip, 2 Grote Gele Kwikstaarten, 12 Waterpiepers.
Nieuwe Wetering (18-1-1986): 7 Dodaarzen.
Linge (14/15/16-1-1986): Witgatje.

Literatuur

Engels, L. in prep. (Waterpieper in het Rijk van Nijmegen). Mourik
Heg, D. 1985. Het Witgatje *Tringa ochropus* L. in het Rijk van Nijmegen e.o. 1960-1984. Mourik 11: 153-201.
Heg, D. in prep. De futen Podicipedidae in het Rijk van Nijmegen e.o.
II. Dodaars *Tachybaptus ruficollis*. Mourik
Heg, D. in prep. Het wintervoorkomen van het Witgatje *Tringa ochropus* in het Rijk van Nijmegen e.o. *Limosa*
Jacobs, J. 1985. De Grote Gele Kwikstaart, *Motacilla cinerea*, in het Rijk van Nijmegen. Mourik 11: 131-135.
Jans, E. 1985. Het voorkomen van de IJsvogel in de winter in het Rijk van Nijmegen. Deel I: Aantalsverloop en trek. Mourik 11: 140-149.
Deel II: Verspreiding. Mourik 12: 9-17.

bekentelcoördinator
Dik Heg
correspondentie-adres:
Passtraat 3
5826 AL Groeningen

BROEDVOGELINVENTARISATIE VAN DE NEDER- EN OVERASSELTSE BROEK 1986

Beschrijving van het onderzoeksgebied

De Nederasseltse en Overasseltse Broek is gelegen in de gemeente Heumen (Gld.) ongeveer 3 km ten zuiden van Wychen bij Nijmegen (zie figuur 1).

De oppervlakte van het onderzoeksgebied bedraagt ongeveer 410 ha. Het gebied bestaat voornamelijk uit grasland, enkele akkers en drie kleine populieren bosjes (centrum en zuidelijk gedeelte), griend (zuidelijk gedeelte) en enkele heggen (zuid-oostelijk gedeelte). De totale oppervlakte van de bovenstaande bosjes is ongeveer 23 ha. In het westelijk deel is meidoorn schaars en wordt overwegend als verspreid staande struiken aangetroffen.

In het zuid-oostelijk gedeelte komt op kleine schaal alleenstaandgeboomte voor (zie figuur 2).

Van oost naar west loopt een wetering midden door het gebied en zijn er talloze al dan niet begroeide sloten en greppels aanwezig. Het gebied is in verkaveling (zuid-west). De voornaamste ontsluitingswegen zijn de Spellingsestraat in het oosten, de Gaaseltse dam in het zuiden en de Baron van Brakelstraat in het westen. Bebouwing komt voor, op enkele uitzonderingen na aan de rand van het gebied. Aan de noordkant bevinden zich, op de grens van het gebied, verspreid staande boerderijen met hun erven. Lintbebouwing is aanwezig langs de weg van Overasselt naar Nederasselt.

Van oost naar west loopt een hoogspanningsleiding over/door het gebied.

Methode van het onderzoek:

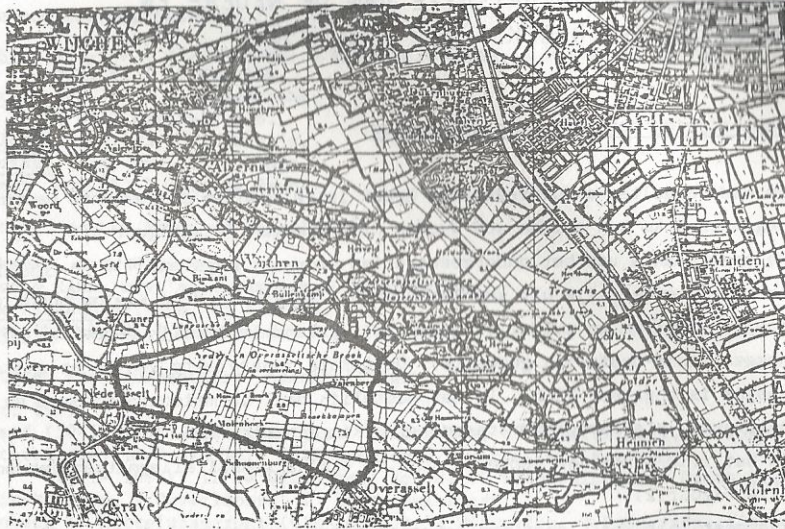
Het onderzoeksgebied werd, verspreid over maart t/m juli 21 keer bezocht.

In totaal kwam dat neer op 83,5 uur, wat als volgt wordt ingedeeld:

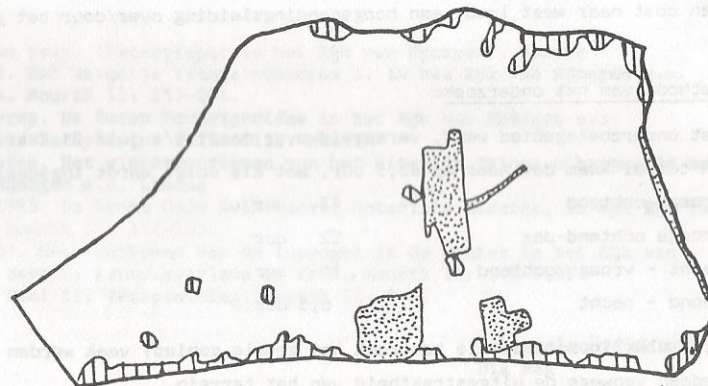
vroege ochtend	42 uur
vroege ochtend-dag	22 uur
nacht - vroege ochtend	11 uur
avond - nacht	8,5 uur

Niet elke inventarisatie bestreek het gehele gebied; vaak werden er 'stukken' gedaan vanwege de uitgestrektheid van het terrein.

Tijdens het afleggen van een route, die steeds vanaf een andere plaats begon, is elke soort vogel die broed- en/of territoriumgedrag vertoonde, geregistreerd en minimaal 12 keer gecontroleerd. De aantallen territoria werden vastgesteld door middel van eigen vastgelegde interpretatie-criteria.

Figuur 1: ligging van het onderzoeksgebied

- bos, laanbomen, griend
- woonhuizen, boerderijen, erven
- grasland, akkers, heggen

Figuur 2: Overzicht van de aanwezige begroeiing

Lijst van soorten met territoria

1. wilde eend	7	30. roodborsttapuit	6
2. torenvalk	1	31. merel	67
3. boomvalk	1	32. zanglijster	4
4. patrijs	7	33. grote lijster	3
5. kwartel	3	34. bosrietzanger	8
6. fazant	8	35. spotvogel	4
7. scholekster	1	36. braamsluiper	6
8. Kievit	26	37. grasmus	19
9. grutto	9	38. tuinfluiter	13
10. wulp	1	39. zwartkop	10
11. holenduif	3	40. tjiftjaf	21
12. houtduif	38	41. fitis	11
13. turkse tortel	9	42. grauwe vliegenvanger	4
14. tortel	7	43. staartmees	1
15. koekoek	3	44. matkop	7
16. steenuil	5	45. pimpelmees	9
17. ransuil	2	46. koolmees	16
18. grote bonte specht	2	47. boomkruiper	2
19. veld leeuwerik	16	48. wislewaal	3
20. boerenzwaluw	18	49. vlaamse gaai	2
21. huiswaluw	5	50. ekster	14
22. graspieper	7	51. kauw	6
23. gele kwikstaart	3	52. zwarte kraai	17
24. witte kwikstaart	14	53. spreeuw	51
25. winterkoning	15	54. huismus	210
26. heggemus	27	55. ringmus	20
27. roodborst	2	56. vink	5
28. nachtegaal	3	57. groenling	7
29. paapje	2	58. kneu	12
		59. rietgors	1

Bespreking

Alvorens over te gaan tot een korte toelichting op de soorten met territoria moet vermeld worden dat de Overasseltse en Nederasseltse polder altijd een geliefd gebied is geweest bij de auteur. Het werd dan ook in voorgaande jaren vele malen bezocht.

Dagboekgegevens en losse notities gaan terug tot 1970. Op grond van die gegevens is er voor enkele 'opvallende' soorten een vergelijk te maken van het aantal territoria over een bepaalde periode.

* verspreidingskaartje

Torenvalk: nest in vrijstaande boom in zuid-oostelijk deel; twee jongen

Boomvalk: centrale bosje, mest met drie jongen waar van een later dood onder de nestboom. Territoria (nestvondsten, paren met jongen) in voorgaande jaren; 1970 t/m 1974, 1; 1977, 1 - 1980 t/m 1983, 1.

Patrijs-kwartel*: verspreid over het grasland. Er werd ook gebruik gemaakt van een cassette recorder.

Scholekster: zuid-westelijk gedeelte (verkaveling in beginstadium). Paar met drie jongen.

Kievit-grutto*: verspreid over het grasland. Verschillende paren met jongen.

Wulp: ten noord-oosten van het centrale bosje. Paar werd met drie jongen waargenomen.

Holenduif: bosjes (nestbomen). Territoria in voorgaande jaren: 1970 t/m 1973, 2; 1974 t/m 1975, 4; 1976, 3 waarvan een 'grondnest' werd gevonden onder een houtstapel 1980, 2 en van 1983 t/m 1985, 3.

Koekoek: bosjes en omgeving. Territoria in voorgaande jaren, 1970 t/m 1980, 3; 1981, 1; 1982 t/m 1985, 3.

Steenuil: boerderijen, schuren e.d. Enkele waarnemingen van jonge exemplaren. Territoria in voorgaande jaren: 1973, 8; 1976, 9; 1980 t/m 1982, 7; 1983, 6 en 1985, 7.

Grote bonte specht: populieren bosjes, nestboom werd gevonden. Territoria in voorgaande jaren: 1976 t/m 1979, 3; 1980, 2; 1983 t/m 1985, 2.

Veldleeuwerik*: verspreid over het grasland.

Gele kwikstaart*: grasland in het noord-westelijk gedeelte.

Nachtegaal: populieren bosjes en griend. Territoria in voorgaande jaren: 1970 t/m 1976, 4; 1977 t/m 1979, 3; 1980 t/m 1983, 2; 1984 en 1985, 3.

Paapje*: in ruigten in het noord en noord-westelijke gedeelte.

Roodborstapuit*: in ruigten, bij heggen.

Bosrietzanger*: aan bosranden, in ruigten en heggen.

Spotvogel: populieren bosjes.

Grasmus*: verspreid voorkomend in het gebied.

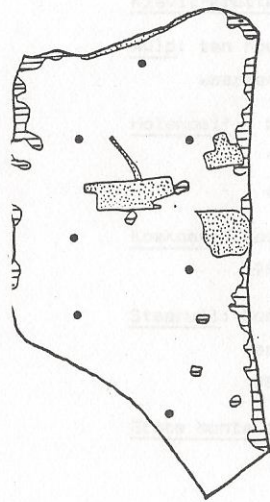
Staatmees: in het centrale bosje.

Matkop: bosjes en griend.

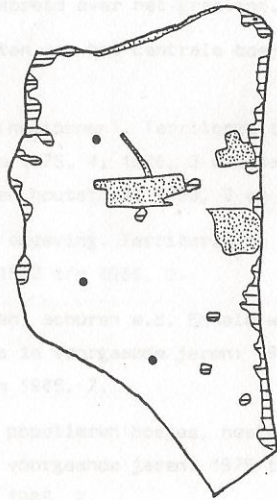
Wielewaal: populieren bosjes. Territoria in voorgaande jaren: 1970 t/m 1981, 3; 1982, 2; 1983 t/m 1985, 3.

Kneu*: verspreid over het gebied aan bosranden, heggen, ruigten e.d.

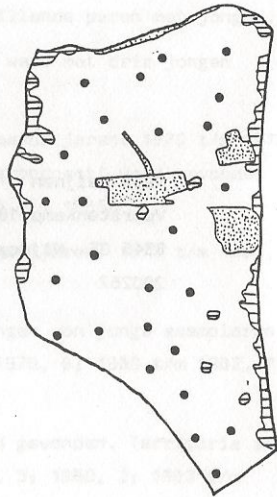
Kees Reijnen
Voorstenkamp 16-31
6545 GE Nijmegen
200287

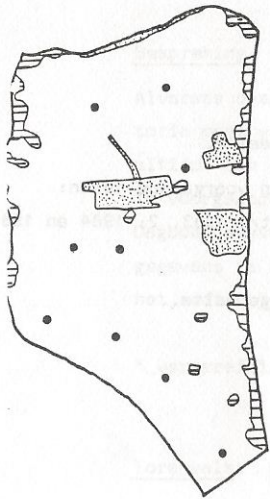
1. patrijs

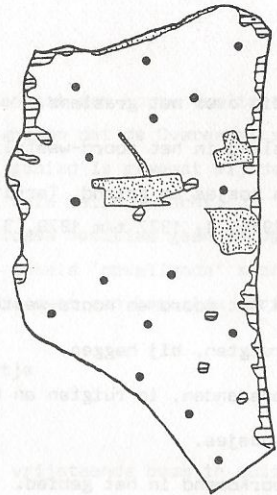
2. kwartel

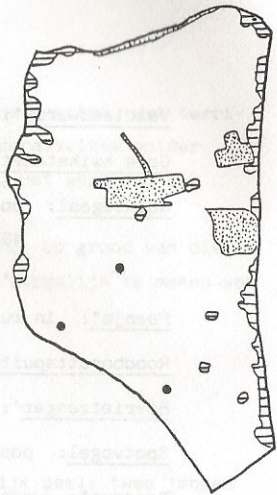
3. Kievit

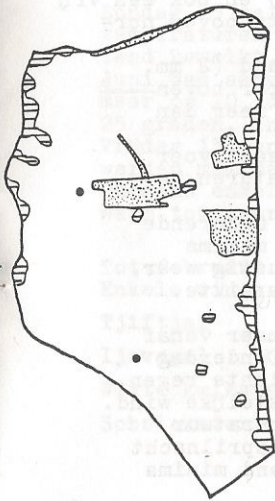
4. grutto

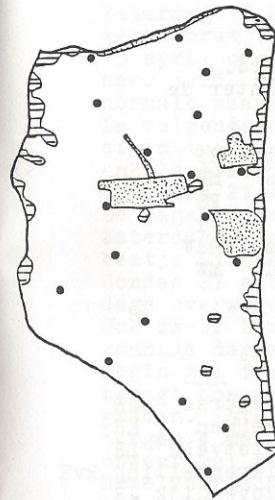
5. veldlaeuwerik

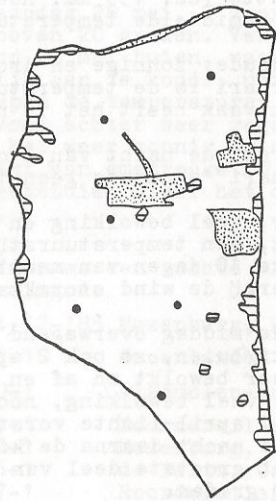
6. gele kwikstaart

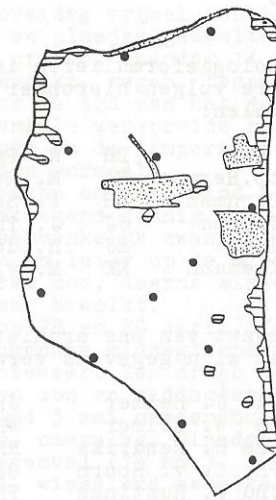
7. paapje

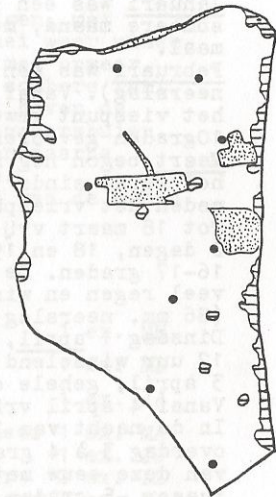
10. grasrus

8. roodborstapuit

11. kneu

9. boerietzanger

VOORJAARSFENOLOGIE 1986

In totaal werden 19 fenologieformulieren ingestuurd.
De namen van de inzenders volgen hieronder met achter de naam de gebruikte initialen:

M. Aarts	MA	Dik Heg	DH	R. Pahlplatz	RP
J.v.d.Brugge	JB	echtp.Hermesen	He	M. Reijnders	MR
M.v.Dongen	MD	M. Hornman	MH	F. Snel	FS
L. Engels	LE	J. Jacobs	JJ	J. Thissen	JT
J. Geraets	JG	E. Jans	EJ	H. de Vries	HdV
L. Geraets	LG	M. Klemann	MK	M. v.d.Weide	MW
R. Gorissen	RG				

Verder werd gebruik gemaakt van ons archief.
Van de volgende personen zijn gegevens verwerkt:

F. Arts	FA	J. Helmer	JH	A. Reijerse	AR
L. v.d.Bergh	LB	W. Helmer	WH	K. Reijnen	KR
J. Bekhuis	JBe	R. Hendriks	RH	L. Rietveld	LR
P. Brouwer	PB	O. v. Hoorn	OH	Rivierentelling	RvT
J. Builtjes	JBu	F. Hustings	FH	J. Royendijk	JR
F. v.d.Cruyzen	FC	P.P. v.Laake	PP	H. Romeijn	HR
P.& W.Egelmeers-Tax	PE	H. Meeke	HM	G. Schreurs	GS
M. Feenstra	MF	H. de Mooy	HMo	R. Schuurkes	RS
Prof. Geerts	PG	R. Múskens	RM	C. v. Swaay	CS
W. Hagemeijer	WHa	F.& R.Nillesen	FN	D. Visser	DV

De eerste vijf waarnemingen uit ons werkgebied zijn opgenomen.
Van enkele soorten zijn geen vijf waarnemingen bekend, dit is bijvoorbeeld het geval bij enkele zeldzamere soorten.

Het weer in 1986:

Januari was een zeer natte (ca. 135 mm. neerslag) en ook een vrij sombere maand, met een gemiddelde temperatuur iets boven normaal.

Februari was een zeer koude, zonnige en droge maand (2 mm. neerslag). Vanaf 3 februari is de temperatuur amper boven het vriespunt geweest en vaak heeft het 's nachts meer dan 10 graden gevoren.

Maart begon nog met vorst, de nacht van 4 op 5 maart voor het eerst sinds 3 februari 's nachts geen temperaturen beneden het vriespunt.

Tot 18 maart vrij somber, veel bewolking en mist. Gedurende 2 dagen, 18 en 19 maart, een temperatuurstijging, maxima 16-17 graden. De laatste 10 dagen van maart, onrustig weer, veel regen en wind, waarbij de wind stormkracht bereikte. (86 mm. neerslag)

Dinsdag 1 april, voor de middag overwegend zon, maar vanaf 12 uur wisselend bewolkt/buien, zo ook 2 april. Donderdag 3 april, gehele dag zwaar bewolkt en af en toe lichte regen. Vanaf 4 april vrij koud, veel bewolking, noord-oostelijke wind. In de nacht van 10 op 11 april lichte vorst, temperatuur overdag 3 à 4 graden. De nacht daarna de koudste aprilmacht van deze eeuw met in het grootste deel van het land minima tussen -5 graden en -10 graden.

Zaterdag 12 april overdag vrijwel gehele tijd zon, 's nachts weer vorst (sloten en plasjes gedeeltelijk met ijs bedekt), 13 april overdag 7 graden. Maandag 14 april wind draaiend naar zuid, zwaar bewolkt, regen, temperaturen oplopend tot normale waarden voor de tijd van het jaar.

De volgende dagen enkele verspreide regenbuien, maar ook af en toe opklaringen en de temperaturen daalden opnieuw tot enkele graden beneden normaal.

Op 20 en 21 april regen en veel wind (18 mm. neerslag).

De dagen daarna overwegend zonnig met slechts verspreide buien.

Zaterdag 26 april aanvankelijk zwaar bewolkt, 's middags een beetje lichte regen en later op de middag zonnige perioden.

Zondag 27 april eerst zon, daarna wisselend bewolkt en 's middags overwegend zwaar bewolkt.

Ook zwaar bewolkt op 28 en 29 april. Koninginnedag werd een zonnige dag met aangename middagtemperaturen.

Begin mei fraai lenteweer. Een droge oostelijke stroming brengt ons veel uren zon en middagtemperaturen van ca. 24 graden. Zaterdagavond 3 mei onweersbui, tot 7.30 uur zondagmorgen 4 mei, 10 mm. neerslag. Dinsdag 6 mei 's avonds ook onweer met zware regenval (15 mm.).

Hemelvaartsdag 8 mei wisselend bewolkt. Het weekend daarop zwaar bewolkt met regen en veel wind. Maandag 12 mei een tijdelijke weersverbetering met hogere middagtemperaturen (ca. 25 gr.), maar de dagen daarna weer veel bewolking, enkele zonnige perioden, regen, zuidwestelijke wind en temperatuur ca. 14 gr.

Vrijdag 16 mei zonnige perioden, zaterdag voor de middag ook nog zon maar na de middag meer bewolking, 's avonds lichte regen.

Pinksterzondag 18 mei in de ochtend ook nog zwaar bewolkt met lichte neerslag. Na de middag zon, alsook 2e Pinksterdag.

Dinsdag 20 mei, een warme zonnige dag, temperatuur ca. 25 graden, in de avond en nacht buien met onweer. Na het passeren van de genoemde onweersstoring volgden enkele dagen met wisselend weer en normale of iets boven normale temperaturen en overwegend westelijke wind.

Zondag 25 mei en maandag 26 mei, 2 zonnige dagen, met temperaturen ruim boven 20 graden. Vanaf 27 mei weer wisselend bewolkt, met op 29 mei buien, waaronder met onweer.

Juni was aanvankelijk aan de koude, natte en sombere kant, maar op 10 juni liepen de temperaturen op tot boven de 25 graden. In de avond echter weer regen en onweersbuien.

Vrijdag 13 juni was het weer zonnig en de dagen daarna werden maxima bereikt van omstreeks 30 graden.

Ondanks enkele onweersbuien bleef het de rest van de maand warm tot zeer warm.

Tot februari beleefden we een zachte winter.

Enkele winterwaarnemingen:

Tjiftjaf	14-12-'85	Mazenburg, Heyen	1 ex. MH
Ijsvogel	1-1	Groenlanden	1 ex. MD
Witte kwikstaart	20-1	Plasmolen-Mook	1 ex. JJ
Scholekster	4-1	Noordereiland, Boxmeer	1 ex. MA
	20-1	Mazenburg, Heyen	1 ex. JJ
	26-1	de Palts, Ooypolder	2 ex. LE
	27-1	Noordereiland, Boxmeer	3 ex. MA

In de soortentabel wordt in de 1ste kolom de soort genoemd, met daaronder de gemiddelde aankomsttijd in ons werkgebied over de periode 1981 - 1985.

Verklaringen van gebruikte afkortingen:

n = mannetje
v = vrouwtje
r = roepend
p = paartje
t = trek + evt. trekrichting

z = zingend
f = foeragerend
vl = vliegend
tp = ter plekke

SOORTENTABEL

Soort	Datum	Gebied	Plaats	Aantal	Waarnemers
Woudaapje 23-5	3-5	Groenlanden	Ooypolder	1 w/r	RP+EJ
Purperreiger 26-4	3-5	Kekerdomse Waard	Ooypolder	1	MD
	9-5	Dreumelse Waard		1 t	MK
	20-5	Oude Waal	Kekerdom	1	OH
Ooievaar	14-4	Maasoever	Vierlingsbeek	1 f	DH
	4-5	landgoed	Zelder, Gennep	2 f	MR
	4-5	Groene Heuvels	Bergharen	2t-7	RS
	10-5	brug	Heteren	3 (geringd)	RP
	12-5	boerderij	Coenen, Bruuk	1 f med.aan	DV
Zomertaling 19-3	30-3	Leemkuil		1 m	JT
	8-4	Noordereiland	Boxmeer	1 p	MA
	8-4	Oude Waal	Ooypolder	1 m	LE
	12-4	Het Veerhuis	Oeffelt	9	JB
	12-4	Mazenburg	Heyen	12 f	MR
	12-4	Oude Waal	Ooypolder	1 p	RP
12-4	Tiengeboden	Ooypolder	1 p	RP	
Wespendief 20-4	1-4	zandvangers	Leigraaf	2t-N	LE
	16-4	Canisius college,	Nijmegen	1t-ZWW	MH
	30-4	Groenlanden		2t	MW
	17-5	Ooyse Graaf		2	OH
	17-5	De Bruuk	Groesbeek	1	CS
Zwarte Wouw 2-4	2-3	Maas	St. Agatha	1t-W	EJ, JJ
	2-3	De Bruuk	Groesbeek	1t-W	JJ
	12-4	Maasheggen	Middelaar	1t-W	MH
	16-4	Erlecomse Waard		1 vl	HMo, MF
	24-4	Heumensoord		2t-O	FH
Rode Wouw 17-3	16-2	Esters Broek	Grave	1t-NO	EJ
	16-2	Berendonk		1	WH
	16-2	Hatertse Broek (jagend)		1	FS
	6-3	Wychen-zuid		1t-N	JB
	6-3	Dreumelse Waard		3t	MK

Bruine Kiekendief 26-3	23-3	Groenlanden		1 v	MD
	6-4	weiland bij Horsen		1v/t-N	RG
	8-4	Groenlanden		1	LE
	13-4	Groenlanden		2	LE
	17-4	Groenlanden		2	OH
Visarend	7-3	Passtraat, Groeningen		1t-NO	DH, MA
Boomvalk 5-4	8-4	Groenlanden		2	LE
	15-4	Maas-Waal kanaal, Hatert		1	FS
	25-4	Dreumelse Waard		1	MK
	26-4	Hapse polder		1	EJ, RP
	30-4	Kekerdomse Waard		1 f.	MW, MH, LE
Kwartel 15-5	11-5	binnendijks v. Bemmelse- polder-west		1m.z	PB
	8-6	Circul van de Ooy		1 r	WH
	25-6	Bruukse laagte		1 r	DV
Waterral 20-3	17-3	Groenlanden		1 r	MW, LE
	23-3	Groenlanden		1	GS
	5-4	de Vilt	Beugen	2r/z	EJ
	11-4	de Vilt	Beugen	1 r	MA
	11-4	Groenlanden		1 f	MH
Porseleinhoen 16-5	8-5	Oude Waal		1m.r	LE
	14-5	Oude Waal	Ooypolder	2m.r	DH, MA
	13/14-6	Ullingsche Bergen, St. Anthonis		1 r	RP, RH, EJ
	1-7	Gendtse polder		3-4m.r	PB, DV
Kwartelkoning 24-5	17-4	Raamdal	Grave	1 r	RP, RH
	25-5	Kaliwaal, Beneden-Leeuwen		1r	MK
	27-5	Kekerdomse Waard		1	MD
	1/2-7	Gendtse polder		2m.r	DV, PB
	9-7	Winssense Waard		3m.r	DV, PB
Kraanvogel 26-2	16-3	dorp-Groesbeek		ca. 30t-NO	MW
Scholekster 21-2	8-3	Kaliwaal		1 f	LE
	14-3	stuw, Sambeek		1 f	MW
	14-3	Oude Waal	Ooypolder	1	CS
	15-3	Kraayenbergse plassen		1	LG, EJ
	15-3	Maas	Demen	2r./vl	LG, EJ
Kluut 2-4	21-3	Dreumelse Waard		3	MK
	27-3	steenfabriek, St. Andries		1	MK
	3-4	Kaliwaal	Ooypolder	1	MW
	19-4	Erlecomse Waard		1	LG, EJ
	30-4	Erlecomse Waard		1	LE, MH, MW
Kleine Plevier 17-3	2-3	Kaliwaal	Ooypolder	1r/vl.	PB
	6-3	uiterwaard	Dreumel	17t	MK
	7-3	uiterwaard	Dreumel	33t	MK
	16-3	Oude Waal	Ooypolder	3	MD
	17-3	Kaliwaal	Ooypolder	1	LE, MW

Kemphaan 19-2	1/2/4-2	Erlecomse Waard	1 m	PB,MD
	16-3	Oude Waal	2	MD
	1-4	Maas Cuyk	2	EJ
	4-4	uiterwaarden Maas, Gassel	15 f	RP
	8-4	Maaskampen Beers	2	RH
Houtsnip 6-3	13-1	Groenlanden-zuid	1	OH
	28-2	Groenlanden-zuid	1	OH
	7-4	Personnenbos (prooirest)	1	OH
	14-5	Oude Waal Ooypolder	1 r	MA,DH
Grutto 10-2	4-3	Hoekse Waard Ooypolder	1 vl	JH,WH
	5-3	Maas-Waalkanaal	1 r	FS
	6-3	uiterwaard Dreumel	17t	MK
	6-3	Maas-Waalkanaal	2 r	FS
	7-3	uiterwaard Dreumel	33t	MK
Tureluur 27-2	6-3	uiterwaard Dreumel	1	MK
	15-3	Waal 6L	1	RvT
	16-3	Bemmelse polder	1 r	PB
	16-3	Erlecomse Waard	2	PB
	17-3	Kaliwaal Ooypolder	1 f	LE,MW
Dwergmeeuw 24-4	3-5	Mazenburg, Heyen	1 ad.	LE
	9-5	Kaliwaal	1	MH
	8-6	Kaliwaal	1	MH
Visdief 13-4	19-4	Millingerwaard	4 f	LG,EJ
	20-4	Kaliwaal	2 f	LE,MH
	22-4	Gendtse polder	3	OH
	22-4	Oude Waal	1	OH
	23-4	Dreumelse Waard	2	MK
Zwarte Stern 9-4	20-4	Oude Waal	3 f	LE,MH,EJ
	22-4	Oude Waal	1	OH
	23-4	Groenlanden	1 r	DH
	23-4	Tiengeboden	3+2	DH
	26-4	Wamelsche Waard	3	MK
Tortelduif 22-4	21-4	Molenhoek	1	FS
	23-4	tuin Elzenkamp 20, Beek	1 r	He
	23-4	Groenlanden	1 vl	DH
	23-4	steenfabriek Groenlanden	1	DH
	24-4	Maasheggen Boxmeer	1 r	MA
Koekoek 12-4	18-4	Maria Roepaan, Ottersum	1 r	MR
	23-4	Groenlanden	1 r	DH,OH
	24-4	Maasheggen	1 r	MA
	25-4	Ooyse Graaf	1	OH
	25-4	De Bruuk Groesbeek	1	CS
	25-4	Staartjeswaard	1	RG
Kerkuil				
Bosuil	16-2/20-3	Groesbeekseweg (tuin)		
		Nijmegen	1 r	MH
	1-3	dorp Groesbeek	1 r	LE
	18-4	Ossenbroek Beers	1 v	LG,EJ
	19-4	Groesbeekse bos	1 r	MW
	30-4	Stekkenberg Groesbeek	1m.r	JJ

Ransuil	8-2	Groenlanden	1 r	LE, MW
maart	5-4/6-4	Maasheggen Groeningen de Vilt Beugen	1p/r/vl.	DH
			1 nest	MA, EJ
Nachtzwaluw	8-5	Gemeente heide, Bergen	1p+m.z/f.	DH
22-5	14-5	steenfabriek Groenlanden	1 r	PG
	22-5	zuid-deel Mulderskop	1m.z	DV
	23-5	Alvernase heide	1m.z	KR
	31-5	Mulderskop	2m.z	JJ
Gierzwaluw	24-4	Oude Molenweg, Nijmegen	1	FN
27-4	27-4	Maaskampen Beers	1	LG
	27-4	Oude Waal	2	MD
	1-5	Canisius College	1	MH
	2-5	Canisius College	2	MH
Draasihals	4-5	Groenlanden	1	OH
5-5				
Kl. Bonte Specht	8-3	Groenlanden	1 m	LE
	9-3	Hatertse Broek	1 r	FS
	15-3	Maasheggen, Vierlingsbeek	2	JB
	16-3	de Hoeven/Tongelaar	1	EJ
	19-3	Tongelaar Beers	2f.+r	LG
Boomleeuwerik	9-3	Bergerheide Bergen	1m.z	LE, DH, MH, JJ
22-2	16-3	Heumense bos	2t-NO	FH
	16-3	Mookerheide	2 z	LE
	18-3	Vierdaagse terrein, Heumen	1 z	HdV
	18-3	de Hamert Arcen	8m.z	He
Oeverzwaluw	20-4	Kekerdomse Waard enkele	exx.	PB, LE, MH
31-3	23-4	Dreumelse Waard	2	MK
	27-4	Millingerwaard	2	MD
	28-4	Peelkanaal-Tongelaar	2	JG
	30-4	Kraayenbergse plassen	2	LG
Boerenzwaluw	27-3	wiel Nederasselt	2	LG
19-3	29-3	Lindholt Nijmegen	1	HM
	31-3	Ooyse Graaf	1 m	MH
	31-3	dorp Gassel	2	EJ
	3-4	Kekerdom	1	OH
	3-4	Noordereiland Boxmeer	3	LE, DH, MH, JJ, EJ
Huiszwaluw	13-4	Wylmermeer	1	LE
5-4	13-4	Oude Waal	1	LE
	19-4	Kekerdomse Waard	1	LG, EJ, MD
	20-4	Millingerwaard	1	LR
	20-4	Oude Waal	3	EJ
	20-4	Oude Waal	1	MH
Boompieper	16-3/22-3	Mookerheide	2m.z	LE
24-3	18-3	de Hamert Arcen	1 z	He
	22-3	Heumense Schans	2m.z	LE, MH
	30-3	boswachterij Groesbeek	4	RP
	2-4	Heumensche Schans	1 z	MW

Gele Kwikstaart 25-3	30-3	Klompewaard	1	JT,HR
	30-3	Vagevuur Milsbeek	1 vl	RH,RP
	2-4	Molenhoek	1	FS
	3-4	Oude Maas Boxmeer	1	DH,LE,MH,EJ
	4-4	Dreumelse Waard	1 t	MK
Witte Kwikstaart	6/7-3	Passtraat Groeningen	1	MA,DH
	8-3	Boxmeer	1 f	MA
	8-3	Maas Grave	1 r	RP
	9-3	Vlietberg Ooypolder	1	PB
	9-3	Erlecomse Waard	1	PB
	9-3	Ooyse Graaf	1	PB
Nachtegaal 14-4	19-4	Tongelaar Beers	2 z	RH
	23/24-4	Maasziekenhuis-Boxmeer	1 z	DH
	25-4	Tongelaar Beers	2 z	RP
	25-4	tuin Elzenkamp, Beek	1 z	He
	25-4	Schippersdijk Mill	1 z	FC,JR
Blauwborst 10-4	3-4	Ganzenorgel Gassel	1 z	JJ,EJ
	8-4	Groenlanden	1 z	LE
	20-4	Groenlanden	1 z	LE,MH
	23-4	Groenlanden	2 z	DH
	30-4	Deurnse Peel	4m.+ 1p	DH,EJ
Zwarte Roodstaart 12-3	9/14-3	Molenhoek	1	PE
	17-3	Kopsehof	3 m	PP
	18-3	de Hamert Arcen	1m.,1v.	He
	28-3	Elstweg Beers	1 z.	LG
Gekraagde rood- 3-4 staart	22-3,2-4	Heumense Schans	1 m.z	LE,MH
	16-4	Grote Wiel,Beneden-Leeuwen	1	DV
	17-4	Leurse Duintjes	1 m.z	DV
	17-4	Kopsendal Ubbergen	1 m	WH
	18-4	Toernooiveld K.U.,Nijmegen	1m.z	HdV
Paapje 21-4	13-4	Gemeenteheide-Bergen	1p.	EJ,RP
	16-4	de Vilt Beugen	1 f	MR
	24-4	Bergerheide Bergen	1 m	FA
	27-4	Maasheggen Sambeek	1m.+1v.	DH
	27-4	uiterwaard bij Batenburg	1	RG
	27-4	Keent	2v.+1m.	RH
Roodborsttapuit 11-3	13-3	zandvangens Leigraaf	1m.+1v.	LE,MH,MW
	15-3	R73 Boxmeer	1 m	JB
	16-3	Ketelstraat Groesbeek	1 m	JT
	16-3	steenfabriek Afferden(Lb)	1 m	JBu
	21-3	zweefvliegveld-Malden	1m.+1v.	RG
Tapuit 26-3	13-4	Oeffeltse weiden-Beugen	1 m	MA
	25-4	Tongelaar Beers	1 m	RP
	25-4	Ammanshof Wilbertoord	1	FC,JR
	25-4	Allemansweg Wilbertoord	2	FC,JR
	25-4	Mazenburg Heyen	1f	JJ

Sprinkhaanriet- zanger 23-4	26-4	de Bruuk Groesbeek	2m.z	LE
	27-4	Groenlanden	1	MD
	4-5	de Bruuk Groesbeek	2/3m.z	JT
	4-5	de Bruuk Groesbeek	1m.z	JJ
	6/7-5 8-5	de Bruuk Groesbeek Bergerheide Bergen	1 z 1p.f	EJ,JB DH
Snor 2-5	24-6	Ooyse Graaf	1 f	LE,MH
	Rietzanger geen waarnemingen			
Bosrietzanger 27-4	23-4	Groenlanden	1m.z	DH
	26-4	Achterdijk Mill	1 z	LG
	27-4	Ganzenorgel Gassel	2 z	LG
	30-4	Groenlanden	1m.z	LE,MH,MW
	6-5	Tongelaar Beers	2 z	JG
	6-5 6-5	de Bruuk Groesbeek Raamdal Grave	1 z 1 z	JJ EJ
Kleine Karekiet 20-4	19-4	Ooyse Graaf	1	MD
	23-4	Groenlanden	1m.z	DH
	26-4	de Bruuk Groesbeek	1m.z	LE,MH
	29-4	Bemmelse Waard	1m.z	JT
	30-4	Groenlanden	3 z	LE,MH,MW
	Grote Karekiet 8-5	14-6	Tiengeboden	1m.z
Spotvogel				
21-4	27-4	Vortumse bos	1m.z	DH
	2-5	steenfabriek Groenlanden	1m.z	OH
	3-5	Millingerwaard	1	MD
	4-5	erfboerderij Deest	1 z	JB
	4-5	Doddendaal Ewijk	1m.z	RS
Braamsluiper 10-4	13-4	Bisonbaai-west	1m.z	OH
	19-4	Millingerwaard	1 z	LG,EJ
	20-4	Gassel	1 z	EJ
	20-4	Groenlanden	1m.z	LE,MH
	21-4	Maas-Waalkanaal,Hatert	1	FS
Grasmus 16-4	17-4	bos Plasmolen	1m.r	MR
	23-4	Groenlanden	1m.z	DH
	24-4	Toeristenweg Bergen	1m.z	FA
	25-4	Grift Boxmeer	1m.z	MA
	25-4	Mazenburg Heyen	1 z	JJ
Tuinfluiter 16-4	23-4	Groenlanden	min. 1 z	DH
	25-4	Raamdal Grave	1 z	RP
	26-4	de Bruuk Groesbeek	1 z	LE,MH
	27-4	Tongelaar Beers	1 z	EJ
	27-4	Groenlanden	1	MD
Zwartkop 29-3	17-3	park Grave	1m.f	RH,RP
	1-4	Lindenholt Nijmegen	1 m	HM
	1-4	de Bruuk Groesbeek	1m.z	LE
	3-4	Hapse polder	1m.z	LE,MH,JJ,EJ
	3-4	Ganzenorgel Gassel	1 f	JJ

Fluiter 13-4	28-4/1-5	de But	Groesbeek	1m.z	LE	
		de Bruuk	Groesbeek	1m.z	MH	
		Westermeerwijk		1 z	RP,EJ	
		bosje Moritz-monument,Kleef	1z.	JB		
		Oosterhoutsebos		1 z	JB	
		Oosterhoutsebos	min.	5 m	JT	
		Hatertse broek		2 z	FS	
		Uleput	Nijmegen	1m.z	PB	
		't Gruske-Nederrijk		1m.z	PB	
Tjiftjaf 12-3	18-3	Groenlanden-zuid		2	OH	
		Estersbroek	Escharen	3 z	RP	
		Oude Waal		1	MD	
		tuin Elzenkamp	Beek	1 z	He	
		Hogenkampseweg	Beers	1 z	LG	
		bosje	Groeningen	1 z	DH	
		tuin	Boxmeer	1 z	MA	
		Goffert	Nijmegen	1 z	FS	
		Fitis 28-3	31-3	tuin	Gennep	1m.z
Dreumelse Waard				2 z	MK	
de Hamert	Arcen			2 z	He	
	Plasmolen			1 z	DH	
Estersbroek	Escharen			1m.z	RH	
Grauwe Vliegenvan- 26-4	26-4	Mookerheide		1m.z	LE,MH	
		Heumensche Schans		1m.z	LE,MH	
		Millingerwaard		1	MD	
		Ossenbroek	Beers	2	EJ,RP	
		Dreumelse Waard		1m.z	DV	
		Oosterhoutsebos		1m.z	RS	
Bonte Vliegenvan- 12-4	24-4	Werkenrode	Groesbeek	1m.z	LE	
		kasteeltuin	Madeleine Boxmeer	1m.z	MA	
		Mookerheide		1m.z	LE,MH	
		Mazenburg	Heyen	1	EJ,RP	
		Groenlanden		1	MD	
		tuin	Gennep	1m.r	MR	
		Vortumse bos		1m.z	DH	
		Wielewaal 27-4	28-4	Russendaal	Escharen	1m.z
Vortumse bos				1m.+1v.	DH	
militaarkamp	Mill			1 z	LG	
Maasheggen				1 z	JG	
Groeningse bos				1 z	DH	
Grauwe Klauwier	3-5			de Bruuk	Groesbeek	1m.f
		Europese Kanarie 1-4	3-5	Gennep	1	LE
Appelvink	2/12-85			t/m.28-3	Groesbeekseweg,Nijmegen	1 f
		8-2+8-4	Wylersberg	1	LE	
		29-3	Maria Roepaan Ottersum	1 f	EJ	
		6-4	Tivoli	Berg en Dal	1	JB,DH
		16-4	Albertinum		2	RG

Grauwe Gors	8-5	Groespeel	Mill	2p.z	EJ
IJsvogel	4-5	Paesplas	Heyen	1 r	MR
Wulp	8-3	Walsertsebroek-Rijkevoort		1vl.	EJ
Bontbekplevier	16-3	uiterwaard Dreumel/Wamel		3	MK
	17-3	Kaliwaal		2 f	LE,MW
	23-4	Erlecomse Waard/Kaliwaal		4 f	DH
Krombekstrand- loper	25-3	Kraayenbergseplassen		3 vl!	RP
Witgatje	29-3	Hapse polder		1t-N	EJ
Slobeend	2-4	Kleine Vilt	Oeffelt	4m.+2v.	EJ
	3-4	de Vilt	Beugen	6m.+3v.	DH
	3-4	ondergelopen Zoetepasweiden-Groeningen		1m.+1v.	DH
Regenwulp	12-4	Dreumelse Waard		1t	MK
Zwarte Ruiter	23-4	Erlecomse Waard/Kaliwaal		3 f	DH
Oeverloper	20-4		Groeningen	1r./t-N	DH
	7-5	Dreumelse Waard		5 tp.	MK
Groenpootruiter	23-4	Niers-Gennepershuis		2 f	DH
Krooneend	23-4	Mazenburg	Heyen	1m.f	DH
Duinpieper	25-4	Raamdal	Grave	1tp/vl	RP
Beflijster	25-4	Mazenburg	Heyen	1v.f	JJ
Buidelmees	8-5	Groenlanden	(bij nest)	1	JJ
	9-5	Groenlanden	(nestbouw)	2	MA
Ortolaan	2-5	Wells meer		1 z	He
		(3 à 4 broedgevallen)			
Witvleugelstern	15-5	Oude Waal		1vl./f	RP,JJ

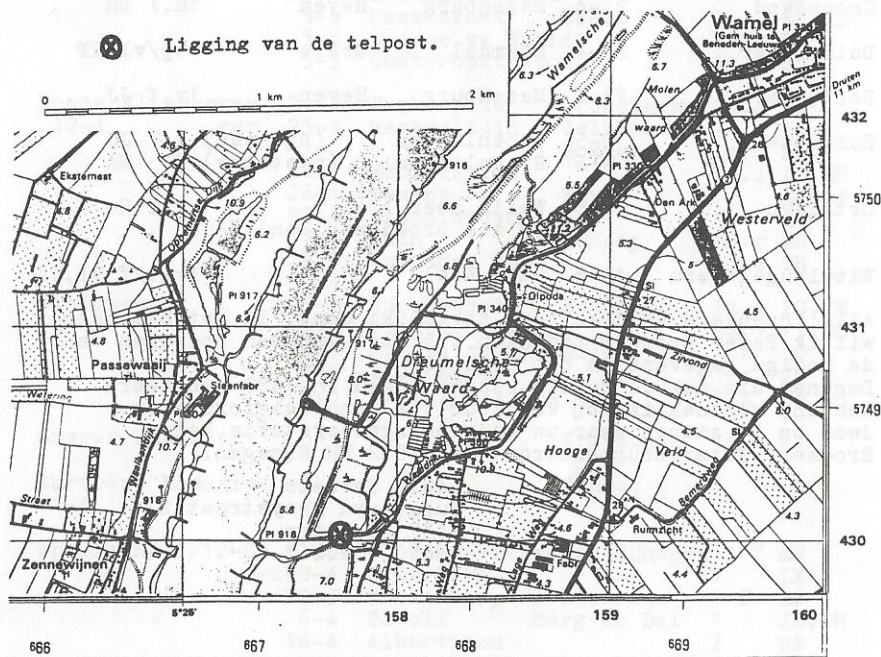
Alle inzenders bij deze onze hartelijke dank. In het bijzonder wil ik Peter Brouwer bedanken voor het wederom opsporen van de nodige gegevens in het archief. Degenen die ook de eerste waarnemingen in 1987 genoteerd hebben, verzoek ik, bij voorkeur via fenologieformulier, deze op te sturen naar uw waarnemingssecretaris Peter Brouwer, Pater Brugmanstraat 49, 6522 EH Nijmegen.

Louis Geraets
Burg. van Raaystraat 27
5437 BC Beers
08850 - 20263

NAJAAR 1986.

In '86 werd er voor het tweede achtereenvolgende najaar trekvogels geteld in de Dreumelsche Waard. Deze tellingen vonden plaats tussen 22 juni - 1 juli en 30 augustus - 27 november. Het grootste deel hiervan bestond uit vroege ochtendtellingen. Deze lopen van een half uur voor zonsopkomst tot twee uur erna en duren dus twee en een half uur. Op deze tijd van de dag is voor het gros van de vogelsoorten de trek het sterkst. Er werden 46 volledige en 11 onvolledige ochtenden geteld. Met een aantal teluren overdag kwam het totaal op 200h29 min. De verdeling van het aantal teluren per maand was als volgt: juni 10h, juli 2h, augustus 11h50min, september 56h10min, oktober 70h39min en november 49h49min. Ik zat er altijd alleen maar vogels te kijken. Helaas, deze omgeving is erg arm aan vogelaars en bij afwezigheid van mij was er dus geen vervanging, vandaar dat gat in juli en augustus. De tellingen werden op LWVT wijze uitgevoerd en ook op de LWVT formulieren gezet.

Behalve dit artikel, ben ik verder niet van plan een uitgebreid verslag te maken van de tellingen. De gegevens worden door de LWVT gebruikt voor een in de toekomst uit te geven boek over de trek over Nederland in ruimte en tijd. Het is gewoon ontzettend leuk het najaar en voorjaar te volgen door middel van trekellingen. Dat is wel de voornaamste reden voor deze tellingen geweest. Toch wil ik de vogelaars van de Vogelwerkgroep alvast wat resultaten laten zien. En ik hoop dat de telpost bij Groesbeek volgend jaar beter bezet zal zijn dan de afgelopen twee jaar. De heuvelrug bij Nijmegen moet naar mijn idee toch zeer bijzondere dingen opleveren bij dit soort tellingen.

De telpost bevindt zich op een zomerkade in de Dreumelsche Waard op 300 meter van de Waal, (die hier naar het ZZW stroomt) en 150 meter van de Waalbandijk. De uiterwaarden ten ZZW van de post bestaan uit weilanden, ten NNO uit populieren, poelen en weilanden waar door gegravaaf van de Grontmij veel braak terrein ontstaan is met brandnetel en wilgenbegroeiing.

Veel vogels vertoonden duidelijk landschapsgebonden trek. Enkele soorten als Smienten, Aalscholwers en Grutto's volgden veelal de loop van de Waal. Vinkachtigen vlogen voor een deel via het geboomte langs de dijk of stegen op, om op grote hoogte de Waal over te steken. De mezen trokken van struik tot struik en stegen vaak op bij de telpost aan het eind van de wilgenbosjes om hoog over de weilanden en de Waal verder naar het ZW te vliegen. Een paar honderd meter verder zaten ze vaak al dermate hoog dat je ze alleen af en toe nog hoorde en met moeite kon vinden. Als ze dan uiteindelijk toch de Waal niet over durfden, vielen ze van die grote hoogte toch maar weer in, meestal in een pol perzikkruis of een laag wilgje omdat er niets hogers en dichters te vinden was. Vorig jaar stond er evenwijdig aan de Waal nog een vier kilometer lange oude meidoornhaag die ze mooi konden volgen; maar die is eind vorig jaar gerooid. Veel vogels trokken zich echter niets aan van de verschillende landschaps-elementen en hielden kaarsrecht een vaste vliegrichting aan.

Totaal werden er 90 verschillende soorten trekkend waargenomen en 20 soorten alleen ter plekke. Deze laatste groep bestond uit Dodaars, Fuut, Krakeend, Fazant, Waterhoen, Meerkoet, Kleine plevier, Oeverloper, Visdief, Koekoek, Steenuil, Winterkoning, Roodborst, Tapuit, Tjiftjaf, Fitis, Boomkruiper, Zwarte kraai en Huismus. Een gedeelte van de rond de telpost hangende vogels leverde problemen op met tellen en de aantallen van deze soorten zijn hierdoor sterk beïnvloed. Het betrof de volgende soorten: Aalscholwer, Wilde eend, Tafeleend, Kuifeend, Kokmeeuw, Stormmeeuw, Zilvermeeuw, Grote mantelmeeuw, Boerenzwaluw, Huiszwaluw, Kauw en Roek.

Korte bespreking van een aantal soorten.

Geoorde fuut: Op 6 sept. kwam er een Geoorde fuut aanvliegen, landde in een plas en vloog 10 minuten later verder stroomafwaarts.

Aalscholwer: Behalve veel trekkers zijn er ook veel fourageervluchten meegemeld wat de aantallen sterk heeft beïnvloed. Het maken van onderscheid hiertussen bleek niet goed mogelijk. De sterkste doortrek werd gezien tussen 27 okt. en 3 nov. met 953 ex in vijf ochtendtellingen. Een leuke formatie van 7 Aalscholwers, een Grauwe gans en op kop een Kolgans werd op 27 nov. gezien.

Purperreiger: Eén waarneming: 1 ex op 7 sept. naar W.

Kleine zwaan: De eerste waarneming viel op 3 nov. met 3 ex naar NNO. Totaal werden er 39 ex geteld.

Rietgans: Eén waarneming: 7 ex op 13 nov. naar ZZW.

Kolgans: Van de Kolgans kwamen alleen op de laatste teldag 27 nov. een zestal exemplaren langs. Op deze dag telde ik slechts zeven ganzen. Een telpost aan de ZO kant van Utrecht zag er 2100 die dag waarvan 900 Grauwe, 300 Riet- en 100 kolgansen.

- Grauwe gans :Op 26 sept. werden de eerste Grauwe ganzen gezien. Een groep van 137 ex vloog stroomafwaarts, 36 ex splitste zich af en landden in de Waal. De ochtend van 3 nov. was met 186 ex de beste ochtend.
- Smient :Op 25 sept werden de eerste 17 ex gezien. 12, 13 en 14 nov. waren met resp. 230, 425 en 347 ex de beste dagen. Alle smienten volgden de loop van de Waal.
- Grote zaagbek:De eerste vier Grote zaagbekken kwamen op 2 nov. over. Ze vlogen op een hoogte van naar schatting 400 meter recht over de telpost naar W.
- Blauwe kiek :Twee waarnemingen, beide keren een Vr/Juv. 16 okt. 1 ex ZZW.
27 nov. 1 ex ZW.
- Sperwer :Regelmatig waargenomen, het meest in de eerste helft van nov. toen er iedere ochtend tussen de één en drie ex langsvlogen.
- Buizerd :Deze roofvogel is weinig gezien omdat de soort zoals bekend grotendeels overdag trekt. Totaal werden er 29 ex geteld.
- Smelleken :Vier waarnemingen: 1 juv 13 sept.
1 vr 25 sept.
1 ex 12 okt. ZZW
1 ex 13 okt. ZW
- Boomvalk :Drie waarnemingen: 2 x 1 ex 30 aug. ZW
1 ex 11 sept. ZZW
- Kievit :Tijdens de vijf ochtendtellingen in juni en juli werden er al 578 ex geteld. In september en oktober bleven de aantallen laag. Ook in november bleef het bij enkele 10-tallen vogels per ochtend, 394 was het hoogste ochtendtotaal die maand. Beter was het later op de dag; 14 nov 1836 ex in 2h30min, 22 nov 2156 ex in 3h44min waarvan een groep van 480 en één van 600 ex. Trek van Kievitten in deze grote groepen ken ik eigenlijk alleen van vorstvluchten. Eind november moesten er nog veel Kievitten vertrekken, maar door het uitblijven van vorst waren er veel blijven hangen.
- Grutto :Dat de Grutto al vroeg de benen neemt, bleek uit de tellingen in juni en juli. In deze vijf tellingen werden 391 wegtrek-kende Grutto's geteld. Deze vogels volgden alle de loop van de Waal.
- Wulp :De Wulp was vroeg aanwezig. In juni werden 5 ex gezien. De trek druppelde het hele seizoen door. Totaal slechts 63 ex.
- Meeuwen :Deze vogelgroep bezorgde mij grote problemen door al dat heen en weer gevlieg. Een echt goede trekdag voor meeuwen was 2 nov. Met wind uit N-NW trokken op vele honderden meters hoogte de hele dag groepen meeuwen. In twee uur telde ik 271 Kokmeeuwen. Deze meeuwentrek werd in het hele land opgemerkt.

- Holenduif :Vanaf begin sept. trokken er zeer regelmatig enkelingen en kleine groepjes langs. Totaal telde ik er 147.
- Houtduif :De beste ochtenden voor Houtduiven waren 13 okt met 366 ex en 29 okt met 433 ex: De telpost ligt nog net in de route met Houtduiventrek. In west-Nederland worden er erg weinig gezien. In Limburg lopen de aantallen per najaar in de 10.000den. Ik telde er 1845.
- Velduil :Een vreemde trekwaarneming deed ik op 17 okt toen er s'ochtends een uil aan het opschroeven was. Het was een Velduil die steeds hoger ging en door een groepje Roeken heftig werd aangevallen. Toen de uil ver boven de 100 meter hoogte zat, stak die, richting ZW aanhoudend, de Waal over.
- Graspieper :De beste dag voor Graspiepers was 13 okt. Ik telde 217 ex in de ochtendtelling. het was echter niet mijn topochtend, maar door de mist kon ik alleen recht overvliegende vogels en roepjes noteren. Op 7 okt telde ik 425 Graspiepers in de ochtend maar dat was met helder weer.
- Waterpieper :Op 25 okt. kwam de eerste Waterpieper over. Totaal telde ik zes trekkers. Vanaf 6 nov. zaten er regelmatig tussen de 1 en 3 ex bij de telpost die er op slikkige oevers fourageerden.
- Grote gele kwik:Van deze soort werden er 23 genoteerd tussen 8 sept en 16 okt.
- Witte kwik :Van de 575 Witte kwikken werd het grootste deel in de eerste helft van oktober gezien met 48 ex op 13 okt als topochtend. Dat Witte kwikken aan het eind van de dag weer flink kunnen gaan trekken bleek weer eens op 11 okt. Op die dag werden er 10 ex in de ochtend telling gezien, 2 ex overdag en 27 ex in de avondtelling. Een avondtelling loopt van twee uur voor zons- ondergang tot een half uur erna.
- Kramsvogel :Van de lijsters kwam alleen de Kramsvogel goed door. De Koper-wiek met 514 ex en de Zanglijster met 137 ex werden erg weinig gezien. De eerste Kramsvogel was al vroeg aanwezig, 1 ex op 22 juni. Daarna duurde het weer tot 16 sept. voor er weer twee werden gezien. De beste ochtend was 27 okt met 460 ex.
- Mezen :De beste mezendag was 30 okt, in vier uur tijd trokken er 18 Zwarte mezen, 123 Koolmezen en 46 Pimpelmezen langs. Ook 27 okt ging er mee door met 6 Zwarte mezen, 39 Koolmezen en 43 Pimpelmezen. Toen de tellingen ophielden trokken er nog steeds af en toe kleine groepjes.
- Vink/Keep :13 en 14 okt. waren de beste dagen voor de Vink met 932 en 1051 ex in de ochtendtelling. 13 okt. was voor de Vink het beste maar ik had slecht zicht door de mist en de Vinken zaten zo hoog dat je een deel met de kijker op moest sporen. Op dit soort dagen moet je minimaal met twee personen staan wil je niet het idee hebben de helft gemist te hebben. Constant vliegen er vogels over in allerlei soorten en dan moet je kijken, tellen, schrijven, kijken, tellen, schrijven in een eindeloze reeks. Moeheid en concentratieproblemen treden dan in grote mate op en veel vliegt ongezien voorbij.

Op de dagen met veel Vinken kwamen er ook veel Kepen door, maar deze worden onderteld ten gunste van de Vink. Vooral hoge groepen zijn moeilijk precies te determineren. In november komen er evenveel, soms meer, Kepen dan Vinken door. Hoogste ochtendtotaal voor de Keep was 239 ex op 3 nov. De eerste Keep werd op 25 sept. gezien.

Europese kanarie: Eén waarneming 1 ex 3 okt

Sijs : Het aantal Sijsen was laag dit jaar. Totaal slechts 130 ex met 39 ex op 13 okt. als hoogste ochtendtotaal.

Frater : Twee waarnemingen 1 ex 25 okt. NNO
1 ex 4 nov.

Barmsijs : Zoals iedere vogelaar wel opgemerkt zal hebben kenmerkte november zich vooral door de Barmsijsen. Ik was al verbaasd op 3 nov. met 3 ex maar die verbazing werd met de dag groter, evenals de aantallen: 2 ex op 6 nov; 21 op 7; 1 op 8; 9 op 9; 150 op 11; 511 op 12 (in twee uur tijd); 609 op 13; 211 op 14; 47 op 18; 118 op 22; 16 op 23 en 19 Barmsijsen op 27 november. Ook in andere delen van het land werden 100-den en soms 1000-den Barmsijsen geteld. Van 11 t/m 14 nov. kwamen dus de hoogste aantallen door. Daarna werden het er weer veel minder. In de omgeving van Dreumel is op enkele kleine groepjes na erg weinig blijven hangen.

Kruisbek : De Kruisbek is een jaarlijkse doortrekker die z'n laatste echt grote invasie in 1983 had. Er werden minimaal 10 ex trekkend opgemerkt, een paar groepjes werden alleen gehoord en genoteerd als 1 of 2 ex.

IJsgors : Twee waarnemingen: 1 ex 11 okt. ZW
1 ex 6 nov. Z

Sneeuwgor : Twee waarnemingen: 1 ex 6 nov. Z
1 ex 13 nov. ZW

Geelgor : 7 ex werden er waargenomen waarvan 1 in sept., 1 ex in okt. en 5 ex in nov.

Ortolaan : Eén waarneming: 1 ex 2 sept. ZZW

Rietgor : Met een totaal van 705 ex was de Rietgor erg talrijk dit jaar. Vooral in oktober werden er vaak 10-tallen per ochtend gezien. De enkele keer dat ik langer doortelde bleek dat de Rietgor ook na de vroege ochtendtelling nog volop doortrok. Ook andere telposten in het land zagen grote aantallen Rietgorzen zoals Telpost Noordhout in Driebergen waar op 13 okt. meer dan 400 ex werden geteld. Die dag had ik met 58 ex wel mijn topochtend maar niet zo veel als daar.

Totalen telpost Dreumel najaar 1986:

Soort:	VO	Tot	Soort:	VO	Tot
Georde fuut	1	1	Boompieper	48	52
Aalscholver	1850	2136	Graspieper	2643	3364
Blauwe reiger	7	8	Waterpieper	6	6
Purperreiger	1	1	Gele kwikstaart	103	135
Knobbelzwaan	22	32	Grote gele kwik	21	23
Kleine zwaan	31	39	Witte kwikstaart	477	575
Rietgans	-	7	Heggemus	182	194
Kolgans	5	6	Merel	31	34
Grauwe gans	441	446	Kramsvogel	1491	2411
Gans(spec.)	-	15	Zanglijster	104	137
Bergeend	1	11	Koperwiek	298	514
Smient	748	1188	Grote lijster	28	34
Wintertaling	3	3	Staartmees	1	1
Zomertaling	12	17	Zwarte mees	33	52
Wilde eend	64	110	Fimpelmees	146	203
Slobeend	12	12	Koolmees	176	264
Tafeleend	335	556	Ekster	2	3
Kuifeend	98	163	Kauw	65	110
Grote zaagbek	1	5	Roek	214	317
Blauwe kiekendief	1	2	Spreeuw	3576	3870
Sperwer	25	49	Ringmus	213	251
Buizerd	3	32	Vink	5042	5665
Torenvalk	3	6	Keep	1306	1484
Smelleken	2	4	Europese kanarie	1	1
Boomvalk	1	3	Groenling	44	55
Scholekster	3	4	Putter	40	46
Goudplevier	8	21	Sijs	93	130
Kievit	2030	7734	Kneu	598	831
Kemphaan	11	11	Frater	1	2
Watersnip	23	27	Barmsijs	1375	1717
Grutto	389	391	Kruisbek	9	10
Regenwulp	2	5	IJsgors	1	2
Wulp	35	63	Sneeuwgor	2	2
Zwarte ruiter	-	1	Geelgor	5	7
Tureluur	2	2	Ortolaan	1	1
Groenpootruiter	2	3	Rietgor	539	705
Witgatje	4	4	Valkparkiet	-	-1
Kokmeeuw	253	711	Soorten	86	90
Stormmeeuw	1	7	exemplaren	29241	41618
Kleine mantelmeeuw	1	3			
Zilvermeeuw	19	41	Aantal teluren VO = Vroege Ochtend-		
Grote mantelmeeuw	5	5	telling: 132h39min.		
Vlaamse gaai	-	1			
Holenduif	125	147	Aantal teluren Tot = Totaal:		
Houtduif	1727	1845	200h29min.		
Turkse tortel	6	9			
Velduil	1	1	Michel Klemann,		
Gierzwaluw	2	41	Margrietstraat 6,		
Grote bonte specht	6	7	Dreumel.		
Boomleeuwerik	4	8			
Veldleeuwerik	1043	1284			
Oeverzwaluw	8	8			
Boerenzwaluw	826	1008			
Huiszwaluw	103	165			

broedvogelinventarisatie raamdal

Inleiding

1986

Gedurende de maanden maart tot en met juni 1986 hebben Raymond Pahlplatz en Rob Hendriks in het Raamdal een broedvogelinventarisatie gehouden.

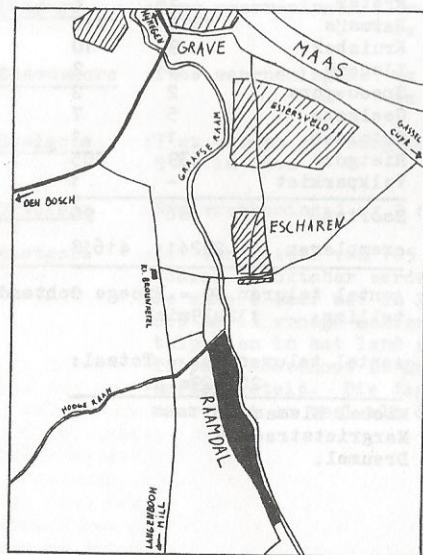
Het Raamdal, dat ook wel Estersbroek genoemd wordt, ligt ten zuiden van Escharen aan de westkant van de Graafse Raam. (zie fig. 1) Het gebied wordt sinds 1972 extensief beheert door de gemeente Grave. (geen bemesting, zo min mogelijk machinale bewerking, geen chemische onkruidbestrijding enz.) Het gebied is bestemd voor de zogenaamde rustige recreatievormen. Het proefvlak voor de inventarisatie is ongeveer 17 Ha groot. Het wordt aan de noord- en zuidkant respectievelijk door de Hooge Raam en door een smal beekje begrensd. De westgrens wordt gevormd door de karweg, een zandpad dat evenwijdig loopt aan de Graafse Raam. Hierbij moet echter aangetekend worden dat een smalle strook ten westen van de karweg vanaf deze karweg ook is meegeïnventariseerd.

De biotoop

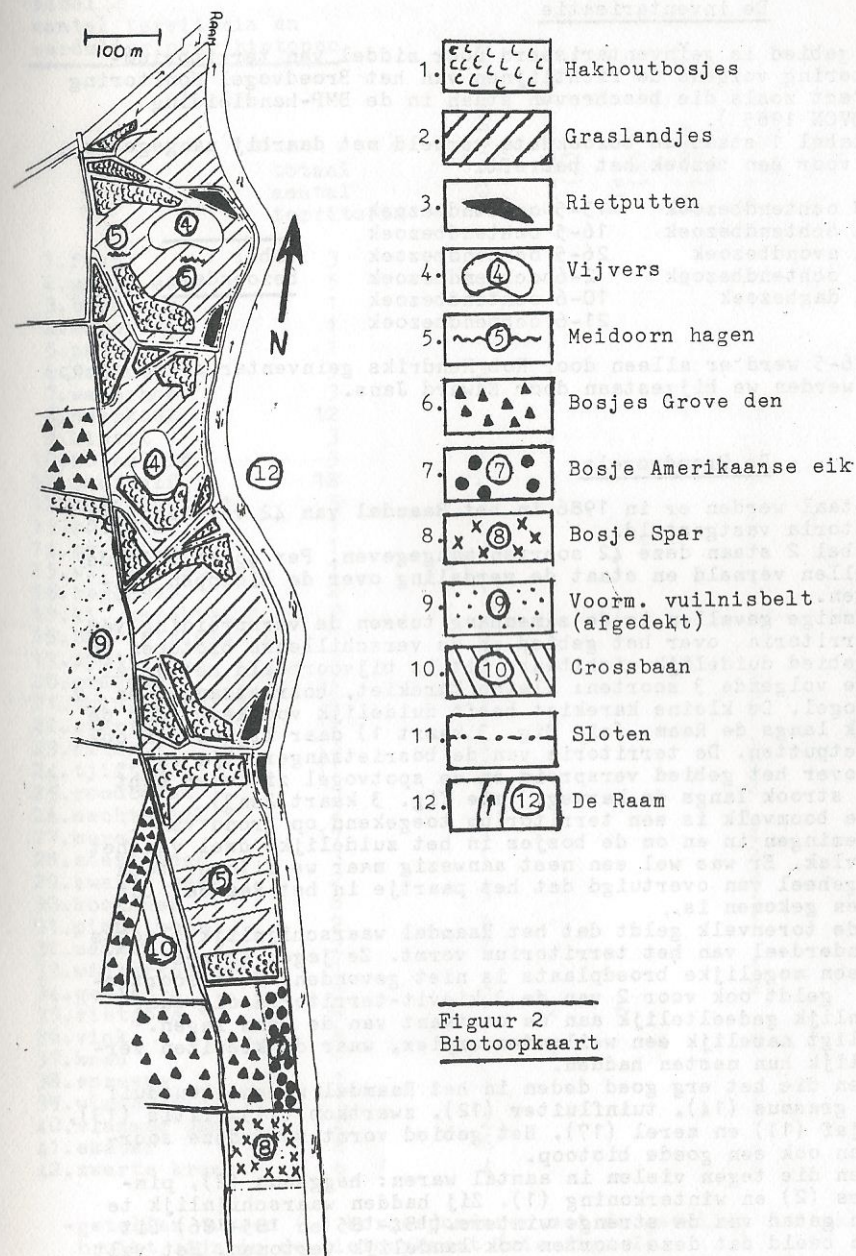
Het Raamdal is een typisch beekdal. Er is vanaf de Raam naar de karweg een overgang te zien van vochtig naar droger. Langs de Raam liggen op enkele plaatsen rietputten, die vooral bestaan uit dood, oud riet. Verder is het Raamdal voor het grootste gedeelte opgebouwd uit graslandjes en hakhoutbosjes. Deze bosjes bestaan voornamelijk uit zwarte els en berk, maar ook eik, es, beuk, wilg en spaanse aak komen er in voor.

In de graslandjes staan hier en daar groepjes wilgen. En op twee plaatsen liggen vijvers die in 1985 gegraven zijn.

Ten zuiden v/d voormalige vuilnisbelt staan aan weerszijden van de karweg hoge populieren. De populieren langs het noordelijke deel v/d karweg zijn in 1985 gekapt, daar staan nu nieuw geplante jonge populieren.

Figuur 1
de ligging van het Raamdal.

Figuur 2
Biotoopkaart

De inventarisatie

Het gebied is geïnventariseerd door middel van territorium-kartering volgens de richtlijnen van het Broedvogel Monitoring Project zoals die beschreven staan in de BMP-handleiding (SOVON 1985).

In tabel 1 staan de bezoekdata vermeld met daarbij aangegeven wat voor een bezoek het betreft.

18-3 ochtendbezoek	13-5 ochtendbezoek
6-4 ochtendbezoek	16-5 ochtendbezoek
17-4 avondbezoek	26-5 ochtendbezoek
21-4 ochtendbezoek	2-6 ochtendbezoek
29-4 dagbezoek	10-6 ochtendbezoek
	21-6 ochtendbezoek

tabel 1
bezoekdata

Op 26-5 werd er alleen door Rob Hendriks geïnventariseerd en op 2-6 werden we bijgestaan door Edward Jans.

De Broedvogels

In totaal werden er in 1986 in het Raamdalen van 42 vogelsoorten territoria vastgesteld.

In tabel 2 staan deze 42 soorten aangegeven. Per soort zijn de aantallen vermeld en staat de verdeling over de biotopen aangegeven.

In sommige gevallen is de samenhang tussen de verspreiding van de territoria over het gebied en de verschillende biotopen in het gebied duidelijk zichtbaar. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de volgende 3 soorten: kleine karekiet, bosrietzanger en spotvogel. De kleine karekiet heeft duidelijk voorkeur voor de strook langs de Raam, (zie fig. 3 kaart 1) daar liggen dan ook de rietputten. De territoria van de bosrietzanger zijn wat meer over het gebied verspreid en de spotvogel zit weer echt in de strook langs de karweg. (zie fig. 3 kaart 2 en 3) Aan de boomvalk is een territorium toegekend op grond van waarnemingen in en om de bosjes in het zuidelijke deel van het proefvlak. Er was wel een nest aanwezig maar we zijn er toch niet geheel van overtuigd dat het paartje in het Raamdalen tot broeden gekomen is.

Voor de torenvalk geldt dat het Raamdalen waarschijnlijk slechts een onderdeel van het territorium vormt. Ze jagen er wel maar een mogelijke broedplaats is niet gevonden. Iets soortgelijks geldt ook voor 2 van de 3 Kievit-territoria die waarschijnlijk gedeeltelijk aan de oostkant van de Raam lagen. Daar ligt namelijk een weilandencomplex, waar de Kieviten vermoedelijk hun nesten hadden.

Soorten die het erg goed deden in het Raamdalen waren: houtduif (18), grasmus (14), tuinfluiter (12), zwartkop (11), fitis (13), tjiftjaf (11) en merel (17). Het gebied vormt voor deze soorten dan ook een goede biotoop.

Soorten die tegen vielen in aantal waren: heggemus (2), pimpelmees (2) en winterkoning (1). Zij hadden waarschijnlijk te lijden gehad van de strenge winters ('84-'85 en '85-'86) Dit is een beeld dat deze soorten ook landelijk vertonen. Het valt daarbij ook op dat de zomervogels (grasmus, tuinfluiter, zwartkop, fitis en tjiftjaf) duidelijk van deze winterinvloed niets te lijden hebben.

tabel 2
aantal territoria en
verdeling over biotopen

	totaal aantal territoria	Hakhoutbosjes (1)	Graslandjes (2)	Riet (3)	Vijvers (4)	Bos (6,7,8)	Sloten (11)	De Raam (12)
1.fuut	3							3
2.wilde eend	5				2		1	2
3.boomvalk	1					1		
4.torenvalk	1		1					
5.patrijs	1		1					
6.fazant	3	3						
7.waterhoen	3			1				2
8.meerkoet	12				1			11
9.kievit	3		3					
10.holenduif	3	2				1		
11.houtduif	18	12				6		
12.tortelduif *	5	5						
13.koekoek	1					1		
14.gr. b. specht	1					1		
15.wi. kwikstaart	1			1				
16.heggemus	2	1				1		
17.kl. karekiet *	7			7				
18.bosrietzanger *	7	3	1	3				
19.spotvogel *	3	3						
20.grasmus *	14	13				1		
21.tuinfluiter *	12	9				3		
22.zwartkop *	11	7				4		
23.fitis *	13	11				2		
24.tjiftjaf *	11	5				6		
25.roodborst	5	3				2		
26.nachtegaal *	2	2						
27.merel	17	13				4		
28.staartmees	3	1				2		
29.zwarte mees	2					2		
30.koolmees	8	3				5		
31.pimpelmees	2	1				1		
32.matkop	2	2						
33.winterkoning	1					1		
34.geelgors *	5	3				2		
35.rietgors *	9	1	2	6				
36.vink	8	4				4		
37.kneu	1		1					
38.spreeuw	1	1						
39.wielewaal	1					1		
40.vlaamse gaai	2	2						
41.ekster	8	6				2		
42.zwarte kraai	6	4				2		

-getallen tussen () korresponderen met de getallen die gebruikt zijn in de biotoopkaart (zie fig. 2).

-*=van deze soort is een soortkaart toegevoegd (zie fig. 3)

Op 2 juni stelden wij in een van de rietputten een slaappleats vast van minimaal 40 witte kwikstaarten.

Opmerkelijk is verder dat bij een van de vastgestelde territoria van de fuut, het nest dat eerst door dit futen-paartje bezet was, enkele inventarisaties later door meerkoeten "gekraakt" werd.

Tot slot willen we nog even vermelden dat we tijdens de zesde inventarisatie getuigen waren van het bekende verschijnsel dat de grote bonte specht allerlei voorwerpen als klankbord gebruikt. Dit exemplaar had ontdekt dat het bordje van Staats Bos Beheer bijzonder goed klonk.

De Niet-broedvogels

Naast de 42 broedvogels werden er nog 13 soorten waargenomen waaraan geen territorium kon worden toegekent.

In tabel 3 staan ze aangegeven.

1. blauwe reiger	8. kokmeeuw
2. knobbelzwaan	9. turkse tortel
3. buizerd	10. gele kwikstaart
4. kwartelkoning	11. goudhaantje
5. oeverloper	12. grote lijster
6. witgatje	13. ringmus
7. wulp	

tabel 3
niet-broedvogels

De buizerd broedde vlak buiten het proefvlak. Het Raamdal vormt duidelijk een stuk van het territorium, we konden dit slechts niet volgens de criteria vaststellen.

Eén opmerkelijke waarneming willen we hier nog even vermelden: een kwartelkoning op 17 april. Tijdens dit avondbezoek hoorden we plotseling het typische geluid vanuit een van de graslandjes. Dit was wel de leukste onverwachte waarneming tijdens de inventarisatie.

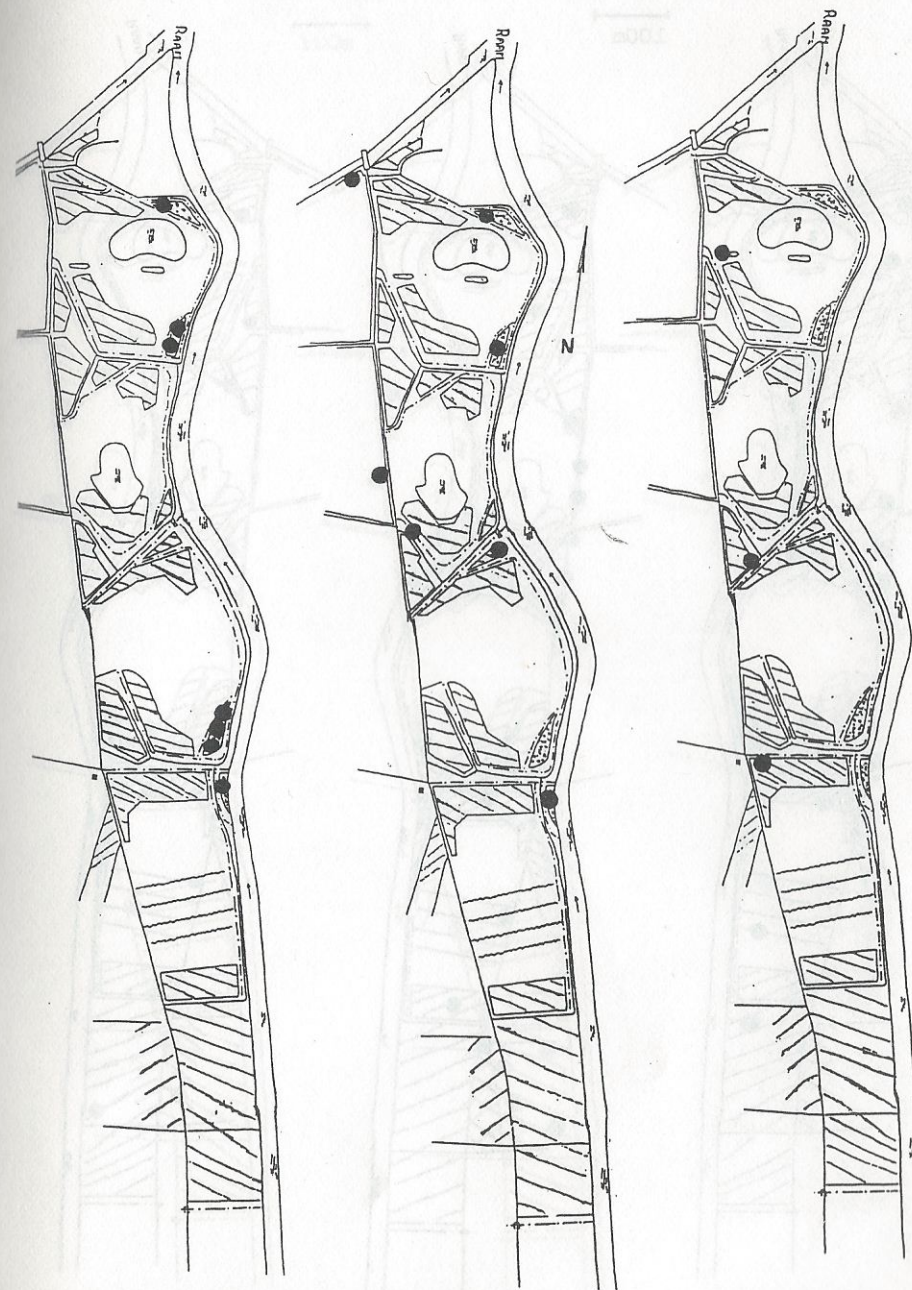
Raymond Pahlplatz en	Rob Hendriks
Dr. Kanterslaan 203	Schuttersweg 25
Grave	Gassel

Literatuur.

- A.J. van Dijk Handleiding Broedvogel Monitoringproject SOVON 1985
 H. Heinzl, R. Fitter en J. Parslow Elseviere gids van de Europese vogels 1982
 R.T. Peterson, G. Mountfort en P.A.D. Hollem Petersons vogelgids.
 M. v/d Broek, Y. Derks, A. Hubers, F Maass, C. Thijssen en A. Vankan Het Graafse Raamdal uitgave IVN-Grave 1986

Fig. 3 Soortkaarten

(● stelt midden van territorium voor)

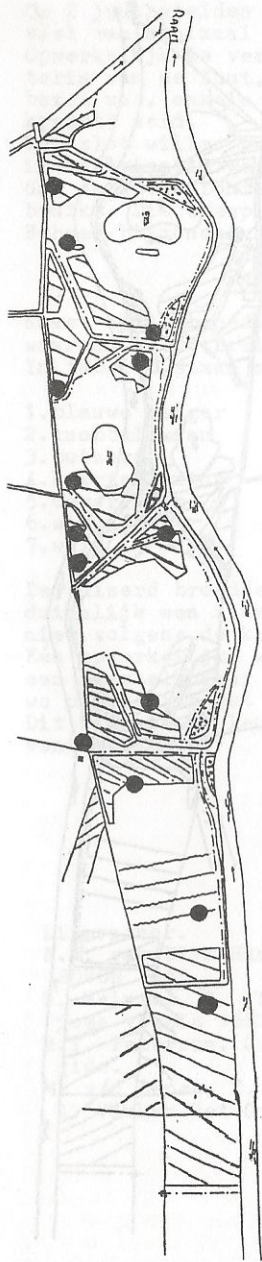
Kaart 1
Kl. Karekiet n=7

kaart 2
Bosrietzanger n=7

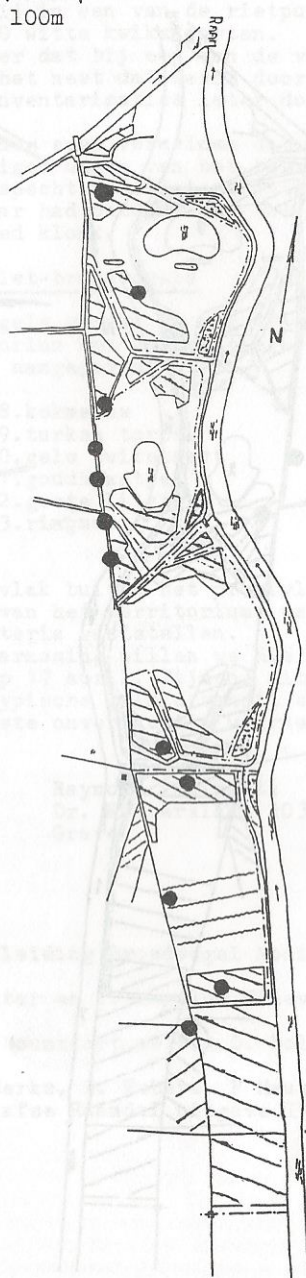
Kaart 3
Spotvogel n=3

Raamdal

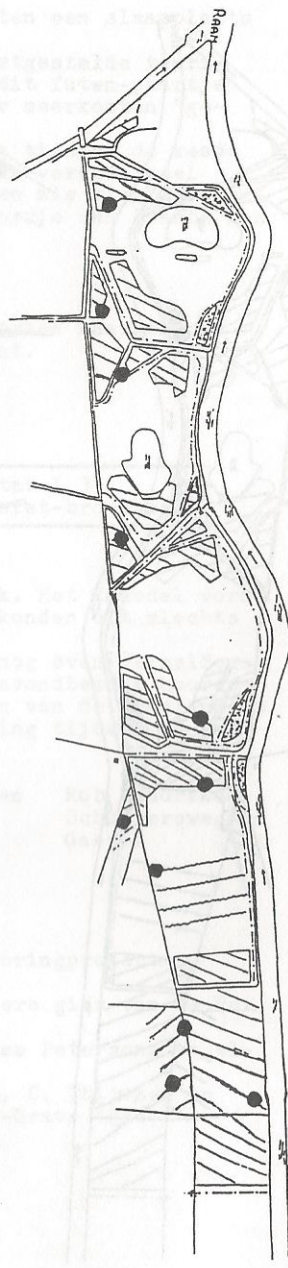
100m

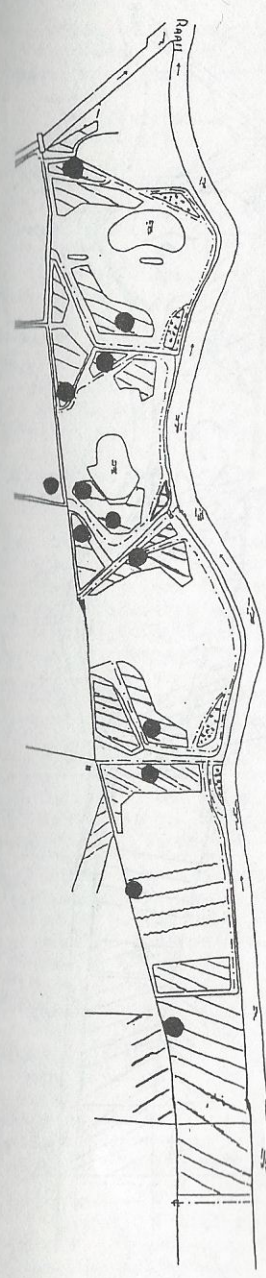
Kaart 4
Grasmus n=14

Kaart 5
Tuinfluiter n=12

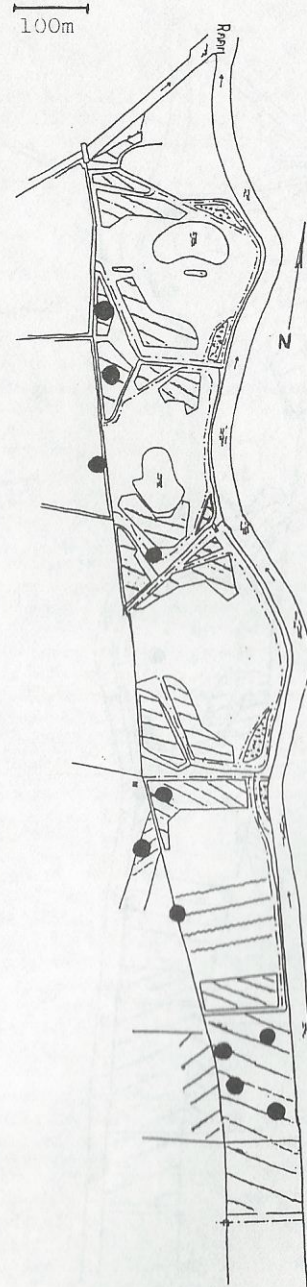
Kaart 6
Zwartkop n=11

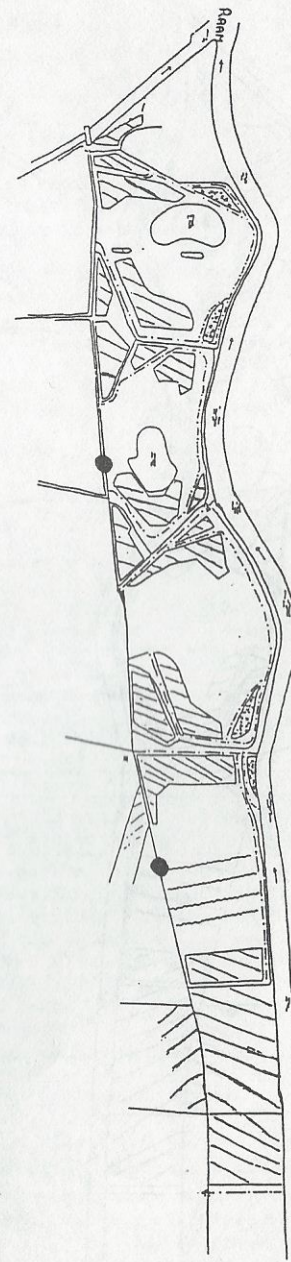
kaart 7
Pitie n=13

Raamdal

100m

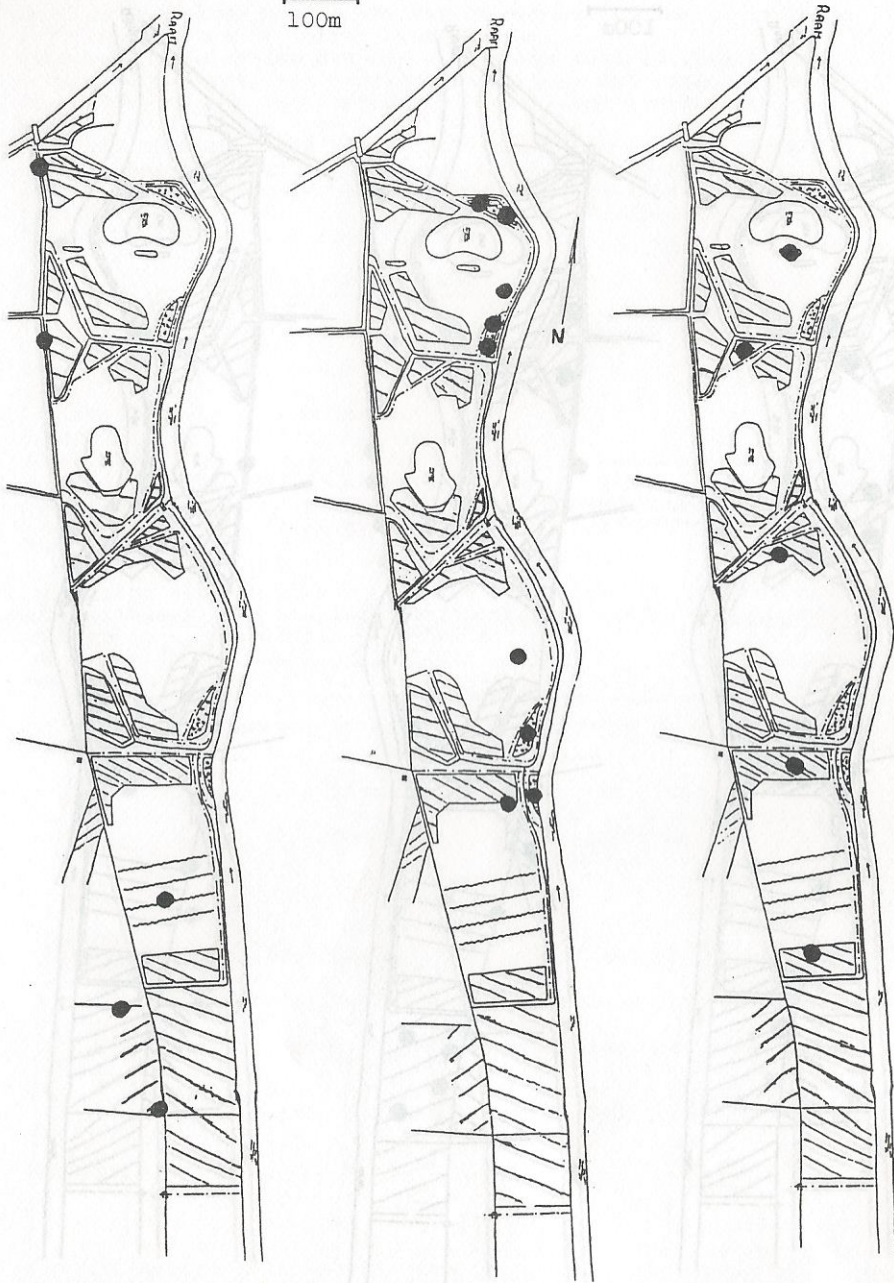
Kaart 8
Tjiftjaf n=11

kaart 9
Nachtegaal n=2

Raamdal

100m

Kaart 10
Geelgors n=5Kaart 11
Rietgors n=9Kaart 12
Tortelduif n=5

Aanwijzingen bij het schrijven van bijdragen voor "de Mourik"

Kopij wordt bij voorkeur getypt geleverd, dit in verband met een snelle verwerking van de stukjes.

Wanneer U zelf typt: een duidelijke, scherpe letter; dus geen versleten lint, machine schoonmaken en bij voorkeur een wegwerp-carbonlint gebruiken. Tikken op gewone A4-vellen, kantlijn links en rechts 2 cm., onder en boven 2,5 cm.; dicht open typen (regelstelling 1).

Langere artikelen worden bij voorkeur in verschillende hoofdstukjes verdeeld, dit i.v.m. de leesbaarheid. Bij het weergeven van onderzoeksresultaten is een goede indeling: Inleiding, Methode, Resultaten, Discussie (of Bespreking), Literatuur.

Wanneer literatuurgegevens verwerkt worden moet altijd de bron worden aangegeven. In de tekst gebeurt dit door het vermelden van schrijver(s) en jaartal van publicatie, voorbeeld: (Brouwer et.al. 1985). Onder het hoofdstukje "Literatuur" wordt de bron vervolgens nader omschreven, zoals in onderstaande voorbeelden:

Brouwer, P. & Gorissen, R. & Hagemeyer, W. & Helmer, W. 1985. Vogels van de Ooipolder. VWC Rijk van Nijmegen en omstreken. O.M.van Hoorn, Nijmegen.

van Swaay, C. 1985. De Rode en Zwarte Wouw (*Milvus milvus* en *Milvus migrans*) in het Rijk van Nijmegen. de Mourik 11 (2): 52-62.

(bij boeken dus uitgever en plaats van uitgave; bij bladen eerst jaargang, dan nummer en de bladzijden waarover het artikel loopt).

Wanneer U tabellen en figuren in Uw artikel plaatst: voorzie elke tabel en figuur van een nummer (tabel 1, 2 etc.; figuur 1, 2 etc.) zodat U makkelijk in de tekst naar een tabel of figuur kunt verwijzen. Voorts moet elke figuur en tabel voorzien zijn van een korte maar duidelijke verklarende tekst, zodat de lezer weet waar de tabel of figuur over gaat.

Soortnamen van vogels worden altijd met een hoofdletter gespeld, dus Zwarte Zeeëend, Koolmees etc.. Soort- of familiegroepen echter steeds met een kleine letter, dus eenden, zeeëenden, mezen. Wetenschappelijke namen worden met een hoofdletter en vervolgens met een kleine letter geschreven, dus *Athene noctua*, *Turdus torquatus* (bij de eerste keer is het gebruikelijk om de naamgever te vermelden: *Turdus torquatus* (L.)), "L." staat voor Linnaeus).

Voorts is de redactie altijd bereid U bij te staan, onder andere bij het verzamelen van literatuur- en archiefgegevens.

Aanwijzingen bij het maken van illustraties

Pentekeningen met Oost-Indische inkt op wit papier of transparant. Bij voorkeur ongeveer 1,5 tot 2 maal de grootte waarop ze afgedrukt moeten worden.

Overtredingen van de Vogelwet, Jachtwet en de Natuurbeschermingswet

Deze kunnen gemeld worden aan de heer P. Brugman, Regt.Stoottroepenstraat 14, 5431 TA Cuyk, tel. 08850-15901 (Controleur Vogelwet). Strafbare feiten die direct of indirect te maken hebben met de bescherming van de natuur (Jachtwet, Vogelwet, Visserijwet, Natuurbeschermingswet e.d.) kunnen uiteraard gemeld worden bij de plaatselijke politie, maar ook bij de gespecialiseerde Veldpolitie. Telefoonnummers van de meldkamers van de Veldpolitie: Gelderland 055-664455, Noord-Brabant 04116-72189 (bij geen gehoor Piet Bouten 04113-2102), Limburg 04746-1370.

Dood gevonden vogels

Deze kunnen voor onderzoek ingezonden worden naar het Centraaldiergeneeskundig Instituut, met name wanneer de omstandigheden verdacht zijn. Verkeers-, olie-, slachtoffers e.d. worden niet onderzocht. Adres: C.D.I. afd. B.P., Edelhertweg 15, 8219 PH Lelystad, tel. 03200-73911.

Ringen

Wanneer U een ring vindt of bij een vogel afleest kunt U de ring of cijfercombinatie opsturen naar: Vogeltrekstation, Antwoordnummer 341, 6660 VE Heteren. Bij dit station kunt U ook speciale formulieren voor het insturen opvragen. Zowel binnenlandse- als buitenlandse ringen worden verwerkt.